

PERSPECTIEFNOTA 2026-2029

Gemeente Brummen

Perspectiefnota 2026-2029
Zaaknummer: Z114163
Documentnummer: D459316
Vastgesteld B&W: 13-05-2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Aanbieding van de Perspectiefnota	4
Financiële Hoofdlijnen	6
Programma 1 Bestuur en Veiligheid	10
Focusgebied Bestuurskracht	11
Basistaken Bestuur en Dienstverlening	13
Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving.....	15
Programma 2 Fysieke leefomgeving	16
Focusgebied Klimaat en duurzaamheid	17
Focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030	19
Focusgebied Centrum Brummen	20
Focusgebied Wonen	21
Basistaken Fysieke leefomgeving.....	23
Programma 3 Sociale leefomgeving	27
Focusgebied Sociaal domein	28
Basistaken Vitale Samenleving.....	35
Programma 4 Financiën	38
Basistaken Bedrijfsvoering en financiën	39
Risico's.....	44
Financiële uitgangspunten en grondslagen	46

Aanbieding van de Perspectiefnota

Geachte leden van de raad,

De perspectiefnota 2026–2029 verschijnt in een tijd waarin het financiële speelveld voor gemeenten onder druk staat. Waar eerdere nota's al wezen op structurele risico's voor de jaren vanaf 2026, zien we nu dat deze risico's werkelijkheid worden. De eerder voorspelde knelpunten vanaf 2026, met name binnen het sociaal domein, worden steeds concreter. De stijgende uitgaven in de jeugdzorg en de Wmo hebben een grote impact op de begroting. Met de Voorjaarsnota doet het Rijk een aantal toezeggingen om gemeenten met name op de korte termijn tegemoet te komen. Daarentegen blijft het meerjarenperspectief, mede door de onvoorspelbaarheid van het Rijk, onzeker. Tegelijkertijd streven we ernaar en willen we de samenleving het minimaal benodigde dienstverleningsniveau blijven bieden.

Met open vizier naar de toekomst durven kijken...

In deze perspectiefnota kijken we vooruit naar een toekomst waarin veel grote ontwikkelingen spelen. Onderliggend bij al deze thema's ligt de vraag op welke manier we kansen kunnen pakken, uitdagingen te lijf gaan en tegelijkertijd oog houden voor onze identiteit als open plattelandsgemeente. Welke keuzes moeten we nu maken om onze taken en ambities "op z'n Brummens" te kunnen blijven uitvoeren?

In april heeft uw raad besloten om de tweede fase van het onderzoek naar de bestuurlijke toekomst in gang te zetten. Hierbij is herindelen met één andere gemeente als best passende scenario voor de toekomstige uitdagingen gekozen. Tijdens de tweede fase van het onderzoek zal herindeling met één van de buurgemeenten worden onderzocht. Hieruit zal moeten blijken, welke gemeente de meest logische partner is voor het vormen van een nieuwe gemeentelijke eenheid.

Tegelijkertijd blijven we onderzoeken hoe we in de huidige situatie beter kunnen aansluiten bij de behoeftes van inwoners. Met de inzet op gebiedsgericht werken benutten we koppelkansen, versterken de samenwerking met maatschappelijke partner en worden bewonersinitiatieven gestimuleerd. Om mensen met een beperking onbeperkt mee te kunnen laten doen in de samenleving wordt de inclusie-agenda vormgegeven.

In het fysieke domein werken we aan een aantal grote opgaven. Zo werken we aan de energietransitie en warmtebeleid om dit in de toekomst betaalbaar en betrouwbaar te waarborgen. In het kader van de Woondeal realiseren we huisvesting, bijvoorbeeld aan het Graaf van Limburg Stirumplein en op het Burgersterrein. De problematiek rondom stikstof is hierin een extra uitdaging.

De verwachting is dat in de loop van 2026 het COA concrete plannen en een aanvraag gaat indienen voor de ontwikkeling van het AZC op locatie de Michaelshoeve. Het is de bedoeling dat de locatie in 2028 in haar geheel in gebruik genomen wordt.

De afgelopen jaren zagen we een toename van kinderen in (specialistische) jeugdzorg. De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om het domein te transformeren door meer in te zetten op laagdrempelige voorzieningen en betere samenwerking tussen partners. Hierdoor kan al eerder een jeugdige worden ondersteund en er is minder snel de noodzaak om op te schalen naar zwaardere zorg. Wij starten in 2025 met deze transformatie en dit zal ook in de komende jaren een belangrijk aandachtspunt blijven.

We werken ook samen met het Rijk om de algemene gezondheidszorg toegankelijk en betaalbaar te houden. Middels het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord

(AZWA) investeren we in preventie en gezondheid dicht aan huis. Om iedereen te stimuleren voldoende te bewegen verbeteren we de samenwerking met Sportkompas. Zij beheren onze sportaccommodaties, ondersteunen en versterken sportverenigingen en stimuleren sport en bewegen via de buurtsportcoaches.

Informatie krijgt een steeds belangrijkere rol in de samenleving. Dit biedt kansen, maar levert ook bedreigingen op. Door meer data gedreven te werken en te onderzoeken welke mogelijkheden AI voor ons bieden, kunnen we onze bedrijfsvoering effectiever en efficiënter maken. Daarnaast moet onze informatiehuishouding op orde worden gebracht, onder meer om te kunnen voldoen aan de Wet Open Overheid (WOO). Hoe meer we afhankelijk worden van informatie, hoe beter de beveiliging moet worden geregeld. Ook dit vereist extra investeringen in personeel, processen en technologie.

Voorjaarsnota 2025: enige verlichting in het vooruitzicht

De onlangs gepubliceerde Voorjaarsnota 2025 van het Rijk geeft een voorzichtig positief perspectief. De Voorjaarsnota toont een behoorlijke financiële verlichting voor gemeenten voor de jaren 2026 en 2027, voor de jaren 2028 en 2029 is dit beperkt en deels negatief. Zo wordt gesproken over een gedeeltelijke compensatie voor de verhoogde kosten in de jeugdzorg voor toekomstige jaren en ook wordt voorzien in gedeeltelijke financiële demping vanaf het ravijnjaar 2026. De financiële positie van gemeenten zal hierdoor op de korte termijn versterken.

Wel wordt er verwacht dat gemeenten en het Rijk stappen ondernemen voor het invoeren van de hervormingsagenda jeugd. Het Rijk verwacht dat de invoering van de hervormingsagenda vanaf halverwege 2027 een kostenbesparend effect genereert. In 2027 zal er een vervroegd zwaarwegend advies vanuit de deskundigencommissie komen of de beoogde inspanningen zijn gedaan en de verwachting van het Rijk realistisch is.

De VNG heeft op 18 april een brief gepubliceerd. De VNG vermeldt dat het Rijk heeft aangegeven te zoeken naar de benodigde middelen, van de door Commissie Van Ark geadviseerde compensatie van de jeugdzorgkosten over 2023 en 2024. In augustus 2025 zal hierover een besluit worden genomen. Daarnaast acht de VNG de voorziene reeks aan kostenbesparingen vanaf 2028 op dit moment te ambitieus en streeft ernaar aanvullende afspraken met het Rijk te maken.

Uw raad is aan zet

Met al deze ontwikkelingen in het vooruitzicht, moeten we samen keuzes maken. In deze perspectiefnota hebben wij opgenomen waar wat ons betreft de prioriteiten gelegd moet worden, maar uiteindelijk is het aan uw raad om aan te geven hoe we verder gaan richting de programmabegroting 2026-2029.

We zien uit naar constructieve besprekingen met u over dit belangrijke document.

Het college van burgemeester en wethouders
Brummen, mei 2025

Financiële Hoofdlijnen

In dit hoofdstuk presenteren we de financiële hoofdlijnen van deze perspectiefnota.

Financieel meerjarenperspectief 2026-2029

Onderstaande tabellen geven het saldo en het structurele saldo weer. De beginstand is de programmabegroting 2025-2028 zoals die in november 2024 is vastgesteld. Er zijn in de tussentijd een tweetal besluiten genomen door uw raad die structurele doorwerking hebben. Deze zijn hieronder apart inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt er een onderscheid gemaakt tussen wijzigingen met een externe oorzaak (autonome ontwikkelingen) en de activering van bestaand beleid.

De eerste tabel geeft het pure saldo weer. Dit zijn zowel de structurele als de incidentele inkomsten en uitgaven. In de tweede tabel zijn alleen de structurele inkomsten en uitgaven weergegeven. De provincie is, als toezichthouder, met name geïnteresseerd in het structurele perspectief.

(bedragen in de tabellen * € 1.000,-)	2026	2027	2028	2029
Beginstand Begroting 2025-2028	-187	62	25	25
Bestuursbesluit	-75	-45	-45	-45
Autonome ontwikkelingen	854	854	-363	162
Activering bestaand beleid	-391	-216	-36	-60
Reserves	143	142	42	41
Stand Perspectiefnota 2026-2029	344	797	-377	123

	2026	2027	2028	2029
Structureel meerjarenperspectief 2025-2028	-250	284	183	183
Bestuursbesluit	-75	-45	-45	-45
Autonome ontwikkelingen	854	937	-363	162
Activering bestaand beleid	-130	-60	-30	-60
Reserves	43	42	42	41
Structureel saldo Perspectiefnota 2026-2029	442	1.158	-212	281

Toelichting financieel meerjarenperspectief 2026-2029

De raad heeft twee besluiten genomen die meerjarig effect hebben. Het gaat om het jaarplan van de griffie (17 april 2025) en het naar voren halen het krediet voor vervanging I&A van 2026 naar 2025 (20 februari 2025). Deze zijn financieel verwerkt in de perspectiefnota.

De voornaamste autonome ontwikkelingen zijn hogere kosten voor de uitvoering van de Wmo en voor jeugdhulp. Dit wordt veroorzaakt door een toename in zorgvraag en een verhoging van de tarieven op basis van kostprijsonderzoeken. Daarnaast is er een toename van de kosten van ICT door een toename van het aantal en de prijzen van licenties.

Er zijn ook een aantal autonome voordelen. Vanuit de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk worden extra inkomsten verwacht. Daarnaast zijn de structurele middelen uit de september- en decembercirculaire verwerkt en val de bijdrage voor de uitvoering van de Participatiewet hoger uit.

Op een aantal beleidsterreinen is er in deze perspectiefnota sprake van activering of intensivering van bestaand beleid. Het gaat bijvoorbeeld om het beschikbaar stellen van een werkbudget voor de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd, het versterken van de bibliotheken of het doorzetten van een budget voor de projecten van gebiedsgericht werken.

Voor een aantal ontwikkelingen worden middelen onttrokken aan de verschillende reserves.

Per saldo betekenen deze ontwikkelingen een voordelig saldo in alle jaren, behalve 2028. Zowel in het totaal van de baten en lasten als in het structurele perspectief. Ondanks de extra toegezegde middelen in de Voorjaarsnota, blijft het meerjarenbeeld in de latere jaren onzeker. Pas in 2027 zal de deskundigencommissie een nieuw advies uitbrengen rondom de bekostiging van jeugdzorg.

Financiële ontwikkelingen

In de volgende tabel staan de verschillende ontwikkelingen gespecificeerd. Dit is een uitsplitsing van de eerste tabel hierboven.

Per ontwikkeling is aangegeven welk programma het betreft en of een ontwikkeling structureel (S), dan wel incidenteel (I) is. De individuele ontwikkelingen zijn nader toegelicht in de programma's.

Prog.		S/I	2026	2027	2028	2029
	Bestuursbesluiten					
1	Jaarplan griffie 2025	S	-45	-45	-45	-45
4	Investering Nutanix	S	-30			
	Totaal Bestuursbesluiten		-75	-45	-45	-45

Prog.		S/I	2026	2027	2028	2029
	Autonome ontwikkelingen					
1	VNOG, verhoging structurele bijdrage	S	-49	-49	-49	-49
1	ODVeluwe bijdrage	S	-15	-13	-14	-38
1	Verhoging vergoeding raadsleden 2024	S	-40	-40	-40	-40
1	Regio Stedendriehoek, bijdrage	S	12	12	13	5
2	Kinderboerderijen 't Goor en Kiboe	S	-5	-5	-5	-5
2	Burg. Dekkerplein - kapitaallasten	S	-15	-14	-14	-14
2	Investeringskrediet Rehabilitatie wegen	S				-100
2	Areaaluitbreiding Lombok - openbaar groen	S	-48	-49	-51	-52
2	Areaaluitbreiding Lombok - recreatieterreinen	S	-6	-6	-6	-6
2	Verlaging budget externe deskundigen	S	10	10	10	10
3	Versterking uitvoering TvE (POK)	I		-83		
3	Investering De Ontdekking - kapitaallasten	S	-28	-28	-28	-27
3	WMO, uitstel inkomensafh. bijdrage HH	S	-107			
3	Werkfit	S	-65	-65	-65	-65
3	IOAW, BZ, BBZ	S	76	76	76	76
3	Jeugdbescherming	S	-75	-75	-75	-75
3	Jeugdhulp PGB	S	25	25	25	25
3	Jeugdzorg maatwerk GGZ	S	-559	-559	-559	-559
3	Jeugdhulp crisis LTA GGZ	S	-50	-50	-50	-50
3	Jeugdhulp begeleiding	S	-425	-425	-425	-425
3	Jeugdhulp behandeling	S	-490	-490	-490	-490
3	Jeugdhulp gesloten plaatsing	S	105	105	105	105
3	Jeugdhulp pleegzorg	S	-40	-40	-40	-40
3	Jeugdhulp gezinsgericht	S	-350	-350	-350	-350
3	Jeugdhulp innovatie en transformatie	S	-46	-46	-46	-46

Prog.		S/I	2026	2027	2028	2029
3	Kinderopvang sociaal-medische indicatie	S	10	10	10	10
3	WMO maatw. indiv vervoer ZIN hulpmiddelen	S	-100	-100	-100	-100
3	WMO individuele begeleiding	S	-500	-500	-500	-500
3	WMO begeleiding groep	S	50	50	50	50
3	PlusOV WMO	S	-26	-27	-28	-28
3	PlusOV Jeugd	S	-8	-9	-9	-9
3	WMO overige kosten	S	20	20	20	20
3	SPUK Sportstimulering	S	36	36	36	36
3	Lagere opbrengsten binnensport	S	-9	-9	-9	
3	Kosten buitensport	S	-7	-33	-4	-4
3	Verhuur welzijnsaccommodaties	S	30	31	31	35
3	Rijksbijdrage Participatiewet	S	637	637	637	637
3	Jeugd en jongerenwerk	S	-2	-4	-5	-7
3	Publieke gezondheid budget	S	-3	-3	-3	-3
3	Verian	S	-35	-36	-37	-38
3	Geheugensteunpunt	S	-58	-60	-61	-63
3	Bijdrage Sportkompas	S	PM	PM	PM	PM
4	September- en Decembercirculaire 2024	S	940	975	1.052	2.932
4	Stelpost Voorjaarsnota 2025	S	2.323	2.295	904	1.001
4	Kosten WW	S	-50	-50	-50	-50
4	Bijstelling OZB / Toeristenbelasting	S	16	15	7	278
4	Licenties en onderhoud ICT	S	-230	-230	-230	-230
4	Lagere kosten facilitair	S	5	5	5	5
4	Indexatie salarislasteren	S				-900
4	Indexatie goederen en diensten	S				-700
	Totaal Autonome ontwikkelingen		854	854	-363	162

Prog.		S/I	2026	2027	2028	2029
	Activering bestaand beleid					
1	Projecten Gebiedsgericht Werken	I	-30			
2	Uitbaggeren vijver 't Goor	I	-75			
3	Woonbegeleiding statushouders SWB	S	-20	-20	-20	-20
3	Werkbudget Hervormingsagenda Jeugd	I	-100	-100		
3	Versterking bibliotheek	S	-100			
3	Inclusiebeleid	I	-6	-6	-6	
4	Medewerkerstevredenheidsonderzoek	S		-30		-30
4	Datagedreven werken - licenties	S	-25	-25	-25	-25
4	Datagedreven werken - implementatie	I	-50	-50		
4	Vrijval structureel budget concerncontrol	S	15	15	15	15
	Totaal Activering bestaand beleid		-391	-216	-36	-60

Prog.		S/I	2026	2027	2028	2029
	Reserves					
2	Burg. Dekkerplein - reserve Brummen	S	15	14	14	14
3	Werkbudget Hervormingsagenda Jeugd – reserve	I	100	100		
3	Investeren De Ontdekking - reserve	S	28	28	28	27
	Totaal Reserves		143	142	42	41

Vaststelling

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19 juni 2025.

De gemeenteraad van Brummen,

M.E.A. Knook
griffier

G.J.M. van Rumund
voorzitter

Programma 1 Bestuur en Veiligheid

Introductie

Dit programma gaat over de volgende basistaken:

- Bestuur en dienstverlening
- Veiligheid, toezicht en handhaving

Dit programma gaat over het focusgebied:

- Bestuurskracht

Financiële ontwikkelingen

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	2026	2027	2028	2029
Bestuursbesluit	-45	-45	-45	-45
Autonome ontwikkelingen	-92	-90	-90	-122
Activering bestaand beleid	-30	-	-	-
Reserves	-	-	-	-
Totaal programma 1	-167	-135	-135	-167

Focusgebied Bestuurskracht

Portefeuillehouders

G.J.M. van Rumund

Uitgangspunten coalitieakkoord

De komende jaren blijven we verder werken aan het versterken van onze bestuurskracht. Dat doen we met als doel om ons dienstverlening en voorzieningenniveau op peil te houden en de inwoners zo goed als mogelijk te bedienen.. Daarnaast is versterking ook nodig om beter in positie te komen in de opgaven die de aanwezigheid van de papierindustrie in Eerbeek met zich meebrengt. De uitvoering van deze bestuurskrachtversterking loopt langs vijf ontwikkelsporen:

1. Politiek-bestuurlijk samenspel
2. De organisatieontwikkeling
3. De aanwezigheid van de papierindustrie
4. Brummen en de regio
5. Draagvlak binnen de gemeente

Deze ontwikkeling overlapt meerdere raadsperioden en loopt tot 2030. De ontwikkelmonitor Bestuurskracht waar de gemeente Brummen in samenwerking met de provincie Gelderland aan heeft gewerkt is inmiddels afgerond. In de raadsperiode 2022-2026 staan de doelen, acties en mijlpalen uit fase twee van het ontwikkelplan centraal. We volgen de uitvoering en bepalen jaarlijks of we nog op koers liggen, afronding van de ontwikkelmonitor betekent namelijk niet dat dit onderwerp klaar is.

Trends en ontwikkelingen

Versterking Bestuurskracht

In 2021 heeft de raad ingestemd met de oplossingsrichting van het ontwikkelplan om de bestuurskracht van de gemeente de komende jaren te versterken. Doel was en is om college en raad samen en met meer focus te laten werken aan de opgaven waar Brummen voor staat. Dit altijd in verbinding met de partners in de kernen en in de regio. Brummen is sinds 2023 goed aangehaakt bij de regionale samenwerkingsverbanden. Er is volop inzet bij de Regio Stedendriehoek én de samenwerkingsverbanden in het sociaal domein. Daarnaast is Brummen aangehaakt bij de Regiodeals in de Stedendriehoek en ook de Regiodeal Veluwe en ook in 2025 en verder blijft de gemeente zich inzetten om via de regiodeals meer lokale opgaven gerealiseerd te krijgen.

In 2023 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld om met deze vraagstukken aan de slag te gaan. De capaciteit van de strategische adviseurs is inmiddels versterkt. Door middel van een leerprogramma en het beter benutten van integrale afstemmingen intern en extern is het strategisch vermogen verder verstevigd. Met een training werken voor de politiek in een politiek bestuurlijke omgeving zijn de strategen in Brummen getraind om meer strategisch te werk te gaan. De grote opgaven (Eerbeek-Loenen 2030, visie op sociale basis, omgevingsvisie en klimaat & duurzaamheid) zijn in samenhang opgepakt en worden meer strategisch op elkaar afgestemd. Deze manier van werken krijgt de komende jaren verder vervolg.

Toekomstvisie/bestuurlijke toekomst Brummen

In het coalitieakkoord staat de ambitie beschreven om de toekomstvisie 2030 te actualiseren. Een vernieuwde toekomstvisie moet een looptijd krijgen tot 2035. In maart 2024 heeft de raad echter het voorstel aangenomen om eerst een onderzoek te gaan doen naar de bestuurlijke toekomst van onze gemeente. Dit onderzoek krijgt voorrang op de nog vast te stellen toekomstvisie.

In maart 2025 is het onderzoeksrapport naar de bestuurlijke toekomst van de gemeente opgeleverd. In dit onderzoeksrapport staat de volgende kernvraag centraal: ‘Met welk toekomstscenario wordt het beste richting gegeven aan de ontwikkeling van het bestuur en de organisatie op langere termijn, waardoor minimaal het huidige dienstverlening- en voorzieningenniveau van onze inwoners langdurig wordt gewaarborgd?’ In dit onderzoek werden verschillende scenario’s meegenomen.

In april 2025 heeft de raad besloten om een tweede fase van het onderzoek naar de bestuurlijke toekomst in gang te zetten. Scenario 4A (herindelen als geheel met één andere gemeente) is het best passende scenario voor alle toekomstige uitdagingen. Er wordt onderzocht in hoeverre Rheden of Zutphen in dit scenario een potentiële partner kan zijn. Daarnaast wordt een tweede gesprek gevoerd met Voorst en Apeldoorn. Eind 2025 neemt de raad een besluit over deze tweede fase van het onderzoek.

Financiële ontwikkelingen focusgebied Bestuurskracht

Focusgebied Bestuurskracht		2026	2027	2028	2029
Subtotaal		-	-	-	-

Geen financiële ontwikkelingen.

Basistaken Bestuur en Dienstverlening

Portefeuillehouders

G.J.M. van Rumund

Y. Cegerek

Uitgangspunten coalitieakkoord

Als gemeente zijn we onderdeel van de lokale samenleving. We willen met inwoners, organisaties, ondernemers en wijk- en dorpsraden bespreken welke opgaven er zijn en welke oplossingen we samen kunnen realiseren. Door met inwoners en instanties uit een bepaald gebied meer samen te werken, ligt de focus niet op één specifiek onderdeel, maar op de samenhang van opgaven. Zo werken we aan vertrouwen tussen gemeente en samenwerkingspartners. Een opgave hierbij is het bereiken van de stille meerderheid. Bij participatie gaat het om samenwerken en de wisselwerking met inwoners. Als gemeentebestuur is het onze taak alle belangen te wegen die dat met zich meebrengt. Ook de belangen die zich niet (kunnen) laten horen in het proces.

Voor veel inwoners is de gemeente de meest nabije overheid. Voor leefbaarheid vinden we dat ook belangrijk. Inwoners moeten makkelijk 'binnenstappen' en vragen kunnen stellen. In dit opzicht willen we de 1-loket gedachte uit de Omgevingswet in de gemeente Brummen goed vormgeven. Concreet betekent dat een goed contact met andere overheden zoals provincie, waterschap en omgevingsdiensten.

Het vertrouwen in overheden is laag. Dat blijkt onder meer uit de vele proteststemmen bij recente verkiezingen voor Provinciale Staten en Tweede Kamer. Maar ook uit de lagere opkomst bij de Gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Raadsleden, burgemeester, wethouders en ambtenaren werken echter keihard om juist voor inwoners goede dingen te doen. Daar zou juist veel vertrouwen in moeten zijn. Dat vertrouwen willen we daarom graag terugwinnen. Dat begint met toegankelijk en aanspreekbaar zijn. Wat ons betreft worden raadsleden, het college van B&W en ambtenaren daarom nog veel zichtbaarder in de samenleving.

Trends en ontwikkelingen

Projecten Gebiedsgericht Werken

In 2024 is de visie Gebiedsgericht (samen)werken vastgesteld. In lijn hiermee worden in 2025 drie gebiedsgerichte projecten uitgevoerd in - in totaal - zes buurten. Doel van deze projecten is om uitvoering van opgaven optimaal te laten aansluiten bij behoeften van inwoners en mogelijkheden in het gebied. En om koppelkansen te identificeren ten behoeve van de leefbaarheid in een buurt, de samenwerking met partners te versterken en om initiatieven en inzet van inwoners te stimuleren. In 2026 wordt deze lijn verder voortgezet en eind 2026 volgt een evaluatie van de werkwijze.

Financiële ontwikkelingen Basistaken Bestuur en Dienstverlening

Basistaken Bestuur en Dienstverlening		2026	2027	2028	2029
Jaarplan griffie 2025	Bestuursbesluit	-45	-45	-45	-45
Verhoging vergoeding raadsleden 2024	Autonoom	-40	-40	-40	-40
Regio Stedendriehoek, bijdrage	Autonoom	12	12	13	5
Projecten Gebiedsgericht Werken	Activering bestaand beleid	-30			
Subtotaal		-103	-73	-72	-80

Jaarplan griffie 2025

Op 17 april 2025 heeft uw raad het Jaarplan Griffie 2025 vastgesteld. De uitbreiding van de formatie die daarin is opgenomen, bedraagt structureel € 45.000 aan extra lasten.

Verhoging vergoeding raadsleden 2024

Per 1 januari 2024 is de vergoeding voor raads- en commissieleden met 5,4% gestegen. Daarnaast is de onkostenvergoeding verhoogt met 14,5%. Dit betekent een structurele toename van de lasten van € 40.000. Hiervan is ook al melding gemaakt in de tweede bestuursrapportage 2024, maar was nog niet verwerkt in de programmabegroting 2025-2028.

Regio Stedendriehoek

De regio Stedendriehoek heeft haar meerjarenbegroting aangescherpt waardoor er een lagere inwonersbijdrage wordt gevraagd. Het gaat voor Brummen om € 12.000 aan structurele lasten.

Projecten Gebiedsgericht Werken

Het eerste project van 2025 loopt, het tweede en derde moeten nog opgestart worden. Dat maakt het lastig om nu al een oordeel te vormen over een structureel budget. Vanaf eind 2025 zijn projectevaluaties beschikbaar en kunnen we dit bij een volgende perspectiefnota beter onderbouwen. Voor nu wordt voorgesteld om ook in 2026 een incidenteel budget op te nemen. Op basis van de huidige (verwachte) uitgaven volstaat een budget van € 30.000.

Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Portefeuillehouders

G.J.M. van Rumund

Uitgangspunten coalitieakkoord

Over het algemeen mogen wij ons in de gemeente Brummen gelukkig prijzen met een veilige gemeente. Er is een goede samenwerking met het politieteam waaronder de drie wijkagenten. Binnen onze grenzen is er sprake van een goede sociale controle. De lijnen zijn kort tussen gemeente, SWB, politie en brandweer, organisaties en instellingen.

Belangrijke spelers op het gebied van veiligheid zijn natuurlijk de politie en de brandweer. De politie wordt bekostigd door de Rijksoverheid en de brandweer via de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland.

De gemeente Brummen scoort over het algemeen beter dan het landelijke gemiddelde op klassieke veiligheidsindicatoren zoals geweldsmisdrijven, diefstal uit woningen en vernielingen in de openbare ruimte. Minder zichtbaar in de veiligheidsindicatoren zijn de ondermijnende criminaliteit en de cybercriminaliteit. De aanpak van ondermijning en de georganiseerde criminaliteit vraagt om een goed georganiseerde en samenwerkende overheid. Daarom besteden we aandacht aan bewustwording en aan het op orde hebben van beleid, regelgeving en onze eigen systemen.

Trends en ontwikkelingen

De afgelopen jaren krijgt ondermijning steeds nadrukkelijker onze aandacht. In het Integraal Veiligheidsplan 2024-2028 is ondermijnende criminaliteit als prioriteit opgenomen met daarbij specifiek aandacht voor productie, handel en gebruik van drugs, zorgfraude en mensenhandel.

Om de aanpak van en samenwerking op ondermijning in de gemeenten in IJsselstreek verder te intensiveren is in Q4 2024 projectleider/coördinator ondermijning aangesteld. Deze persoon is de verbindende schakel tussen districtsniveau en lokaal niveau. Als verbindende schakel stemt zij af met de collega's van Openbare Orde en Veiligheid om richting te geven aan bovengenoemde prioriteit.

Financiële ontwikkelingen Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving		2026	2027	2028	2029
ODVeluwe bijdrage	Autonoom	-15	-13	-14	-38
VNOG, verhoging structurele bijdrage	Autonoom	-49	-49	-49	-49
Subtotaal		-64	-62	-63	-87

ODVeluwe

De bijdrage aan de Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe) valt hoger uit door de effecten van werken onder de omgevingswet, zoals aanvullende bodemtaken, focus op toezicht, meldingen en externe veiligheid. Dit zijn wettelijk verplichte taken. Om de consequenties voor de deelnemende gemeentes te beperken, heeft de ODVeluwe besloten om lonen niet volledig te indexeren, de uitvoering op de provinciale bodemtaken te halveren en het aantal fte in overheadtaken te reduceren.

VNOG

De hogere bijdrage van de VNOG bestaat uit het deel inflatie op loonkosten en een bijdrage in de facilitaire kosten voor de kazernes.

Programma 2 Fysieke leefomgeving

Introductie

Dit programma gaat over de volgende focusgebieden:

- Klimaat en duurzaamheid
- Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek-Loenen 2030
- Centrum Brummen
- Wonen

Dit programma gaat over de volgende basistaak:

- Fysieke leefomgeving

Financiële ontwikkelingen

Programma 2 Fysieke Leefomgeving	2026	2027	2028	2029
Bestuursbesluit	-	-	-	-
Autonome ontwikkelingen	-64	-64	-66	-167
Activering bestaand beleid	-75	-	-	-
Reserves	15	14	14	14
Totaal programma 2	-124	-50	-52	-153

Focusgebied Klimaat en duurzaamheid

Portefeuillehouder

P. Inberg

Uitgangspunten coalitieakkoord

Het coalitieakkoord bevat een stevige inzet om de energietransitie te bevorderen. Nadruk ligt op praktische realisatie van duurzame energiebronnen en energiebesparing. Dat is nodig, want we staan als maatschappij voor grote en urgente opgaven op het gebied van ons klimaat: de overgang naar schone en hernieuwbare energie, klimaatveranderingen, schaarste aan grondstoffen, veranderingen in ons voedsel- en landbouwsysteem. Deze complexe vraagstukken vergen ook in onze lokale samenleving veel aandacht.

Vanuit deze koers werken we aan de uitdagingen voor de komende jaren. Dat doen we met aandacht voor participatie van inwoners en organisaties bij de totstandkoming van plannen, besluitvorming en uitvoering. Want het gaat om veranderingen met een maatschappelijke en/of ruimtelijke impact. Daarom zoeken we de dialoog op waar dat kan.

Trends en ontwikkelingen

Regionaal Programma Energie

Onze infrastructuur voor elektriciteitsvoorziening staat enorm onder druk: hoe komen we aan extra stroom voor nieuwe woningbouw en economische uitbreiding? En waar is het mogelijk om meer stroom op te wekken? Dit vraagt niet alleen om alertheid voor actuele ontwikkelingen maar ook om een bewuste strategie voor de (middel)lange termijn. De uitgangspunten hiervoor staan onder andere in het regionaal programma energie (RPE, voorheen RES 2.0). Het RPE geeft de kaders waarbinnen gemeenten in de Stedendriehoek werken aan de opgave om in 2050 van het aardgas af te zijn. Voor gemeente Brummen geeft dat de richting om verder te werken aan duurzame opwek en de opslag van energie.

Nieuwe wetgeving Warmtevoorziening en Warmtetransitie

Wat betreft het gebruik van energie is de warmtetransitie een belangrijk vraagstuk. Dat vereist een effectief warmtebeleid. Mogelijk gaat vanaf 2026 de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) gelden, als vervanging van de huidige Warmtewet. Het doel van de nieuwe wet is om de ontwikkeling van warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering te waarborgen. Dat gebeurt onder andere door gemeenten meer regie over de warmtetransitie te geven. Dit laatste wordt geregeld in de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw). Hiermee krijgen gemeenten de bevoegdheden om regie te kunnen voeren in de wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie. Een belangrijk instrument uit de Wgiw is de aanwijsbevoegdheid.

Als de wetgeving eenmaal in werking is getreden, kunnen en moeten we vanaf 2026 aan de slag. Dit doen we op basis van het gemeentelijke warmteprogramma. Hiermee stellen wij lokale regels voor de overgang van aardgas naar andere vormen van energie. De organisatie moet daarop worden ingericht voor een lange periode, want de warmtetransitie loopt tot 2050.

Stikstof en natuurherstel

In het landelijke gebied spelen een aantal grote opgaven. Denk aan: stikstofaanpak en natuurherstel, verbeteren van waterkwaliteit, bewaken van het grondwaterpeil, een gezonde bodem,

klimaatadaptatie en zorg voor meer biodiversiteit. Hierin spelen Rijksregelingen, provinciaal beleid en regionale samenwerking een bepalende rol; zowel voor de maatregelen die van onze gemeente worden verwacht als voor de kansen en beperkingen in ons buitengebied.

De complexiteit van economische en maatschappelijke ontwikkelingen en de (onderlinge) afhankelijkheden in nieuw beleid van medeoverheden, maakt dat de uitvoering bij gemeenten vaak later kan beginnen dan gehoopt. Dat heeft ook een financieel effect.

Drinkbare IJssel

Samen met waterschap Vallei en Veluwe en acht andere partners werken we met cofinanciering van het Rijk aan een project om de Drinkbare IJssel een paar stappen dichterbij te krijgen.

Financiële ontwikkelingen focusgebied Klimaat en Duurzaamheid

Focusgebied Klimaat en Duurzaamheid		2026	2027	2028	2029
Subtotaal		-	-	-	-

Geen financiële ontwikkelingen.

Focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030

Portefeuillehouder

S. van de Graaf

Uitgangspunten coalitieakkoord

Sinds 2018 richten provincie Gelderland, Industriekern Eerbeek-Loenen (IKEL) en de gemeente Brummen zich op een toekomstbestendig Eerbeek. In het programma Eerbeek-Loenen 2030 werken we samen met Veluwonen, waterschap Vallei en Veluwe en gemeente Apeldoorn aan diverse plannen, projecten en maatregelen die effect hebben op de leefbaarheid in de kern Eerbeek, het vestigingsklimaat van het bedrijfsleven en de energietransitie. De Eerbeekse wijk- en dorpsraden zijn hierbij actief betrokken. We combineren onze inzet voor de opgaven in Eerbeek met de ontwikkeling van onze gemeentelijke rol en versterking van bestuurskracht.

Het is bekend dat de belangen in Eerbeek regelmatig botsen. Eenvoudige oplossingen die iedereen tevreden stelt zijn er niet. Of het nu gaat om veilig verkeer, wonen, de noodzaak voor de industrie om snel veel duurzamer te worden of diversificatie (verbreding) van de lokale werkgelegenheid. Als gemeente hebben we oog voor de verschillende belangen. De aanwezigheid van de industrie in de nabijheid van woonwijken is een gegeven.

Naast gemeentelijke inspanningen voor verduurzaming is er een Rijksopgave die door de provincie samen met de papierindustrie wordt vertaald in concrete plannen om de stikstofreductie en de CO₂ uitstoot te verminderen.

In het centrum van Eerbeek hebben lokale ondernemers goede stappen gezet om het heringerichte plein aan de Stuijvenburchstraat tot een levendig centrum te maken voor inwoners en toeristen. Er liggen in en om het centrum nog meer mogelijkheden om de aantrekkelijkheid te vergroten. Deze projecten realiseren we in afstemming met de partners binnen het programma Eerbeek-Loenen 2030.

Trends en ontwikkelingen

In het programma Eerbeek-Loenen 2030 werken we in partnerverband voortdurend verder richting realisatie van onze doelen in het dorp. Denk hierbij vooral aan de ontwikkeling van het Burgersterrein, de Spoorzone en het Kerstenterrein. Verder zijn het wegennet, het provinciaal inpassingplan bij Folding Boxboard (FOLBB) en de waterrotonde belangrijk in de leefbaarheid van het gebied. Ook een belangrijk aandachtspunt is de energievoorziening, zowel als het gaat om elektriciteit als om warmte.

Financiële ontwikkelingen focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek-Loenen 2030

Focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030	2026	2027	2028	2029
Subtotaal	-	-	-	-

Geen financiële ontwikkelingen.

Focusgebied Centrum Brummen

Portefeuillehouder

S. van de Graaf

Uitgangspunten coalitieakkoord

In de kern Brummen streven we naar een dorpscentrum met wonen, recreëren, winkels en ontmoeting. Een klein kernwinkelgebied met parkeren in de nabijheid van de voorzieningen. De kern heeft veel beeldbepalend groen. Dat willen we in het centrumgebied versterken als bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Een lommerrijke omgeving levert ook een belangrijke bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. De aanwezigheid van een NS-station draagt in grote mate bij aan de woonkwaliteit van de kern.

Trends en ontwikkelingen

Op het Graaf van Limburg Stirumplein werken we zowel verder aan de woningbouwopgave als het samen huisvesten van SWB en bibliotheek. In het voorjaar van 2025 wordt er door de gemeenteraad een bestemmingsplan vastgesteld. Voor de uitvoering van dit plan voor het Graaf van Limburg Stirumplein is een grondexploitatie vastgesteld. De uitbreiding van de supermarkt Jumbo brengt het vergroten en deels anders inrichten van het parkeerterrein aan het Burgemeester Dekkerplein met zich mee. Voor de uitbreiding van de supermarkt wordt een deel gemeentelijke grond verkocht. De Jumbo draagt bij aan de inrichting van de parkeerplaatsen. Ook de verkoop van de voormalige Wilhelminaschool voor de bouw van appartementen vindt in deze periode plaats.

Voor de uitvoering van deze plannen is de bestemmingsreserve Centrum Brummen vastgesteld. Kosten en opbrengsten van plannen binnen het overkoepelende project Centrum Brummen worden in de bestemmingsreserve met elkaar verrekend. Mocht in de bestemmingsreserve een positief bedrag overblijven na verrekening, dan wordt dit ingezet in de openbare ruimte van het Marktpllein. Dat is eveneens vastgesteld in het projectplan Centrum Brummen.

Het projectplan Centrum Brummen richt zich met name op woningbouwontwikkeling. We trekken met toerisme / recreatie en economische zaken samen op om aanvullend op het projectplan acties te formuleren voor ondernemen en recreëren.

Financiële ontwikkelingen focusgebied Centrum Brummen

Focusgebied Centrum Brummen		2026	2027	2028	2029
Burg. Dekkerplein - kapitaallasten	Autonoom	-15	-14	-14	-14
Burg. Dekkerplein - reserve Brummen	Reserves	15	14	14	14
Subtotaal		-	-	-	-

Burgemeester Dekkerplein

In 2025 is een investeringskrediet beschikbaar gesteld. De hieruit voorvloeiende kapitaallasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Centrum Brummen.

Voormalige Wilhelminaschool

Voor de voormalig Wilhelminaschool wordt een grondexploitatie opgesteld, deze is nodig om het perceel bouwrijp te kunnen verkopen.

Focusgebied Wonen

Portefeuillehouders

G.I. Timmer
P. Inberg
S. van de Graaf

Uitgangspunten coalitieakkoord

De gemeente Brummen is een fijne gemeente om in te wonen. De ligging tussen Veluwe en IJssel, de dorpskernen, het landschap en de inwoners maken dat mensen hier graag willen blijven wonen of willen terugkeren na verblijf elders in het land. De druk op de woningmarkt in onze regio is hoog, Daarom is door de regiogemeenten afgesproken om 20.000 woningen te bouwen tot 2030. Voor onze gemeente betekent dat een opgave om in dit decennium 1.250 woningen toe te voegen. Deze 1.250 toe te voegen woningen zijn ook afgestemd met onze partners zoals Veluwonen en de provincie Gelderland. Met de toevoeging van deze woningen dragen we een steentje bij aan een woningmarkt die de mogelijkheid biedt aan onze inwoners om binnen de gemeente te blijven wonen. Van deze 1.250 zijn al 773 woningen gerealiseerd. Hiervan zijn al 535 woningen opgeleverd en zitten er 238 in de pijplijn. Dit is exclusief Elzenbos Deelgebied III Oost en III West.

De mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de bestaande woningmarkt zijn beperkt. Daarom moet elke nieuwe woning raak en toekomstgericht zijn. De woningen dragen bij aan de vitaliteit van onze kernen. Zo willen wij bijvoorbeeld de kern Brummen toe laten groeien naar 10.000 inwoners.

De strategie om dit te bereiken is opgenomen in de "Routekaart woningbouw". Dit document beschrijft welke instrumenten we kunnen inzetten om op verantwoorde manier sneller deze woningen te kunnen realiseren.

Trends en ontwikkelingen

Woningbouw

In de komende jaren zal het groeiend aantal huishoudens niet minder worden. Deze neemt alleen maar toe. Dit komt bijvoorbeeld door de vorming van meer kleinere huishoudens, een hogere vergrijzingsdruk en migratie. Dat betekent dat Brummen blijvend moet bouwen voor deze ontwikkelingen. De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog als er niet gebouwd wordt.

Voor de periode 2025-2035 is een Woondeal in voorbereiding met de regio Stedendriehoek de provincie Gelderland en het Rijk. Deze wordt meegenomen in de Omgevingsvisie versie 2.0. In de woondeal 2025-2035 zullen afspraken staan om de druk op de woningmarkt te verlichten.

Oekraïense ontheemden

Wij vangen vanaf medio 2025 135 Oekraïense ontheemden op. Wij voorzien voor 2026 geen uitbreiding van onze opvang capaciteit. De EU-Richtlijn Tijdelijk Bescherming van Oekraïense ontheemden loopt in 2026 af. Het is nog niet duidelijk hoe het landelijke en Europese kader voor de opvang van ontheemden er daarna uit zal zien.

Doorstroomlocatie (DSL)

Onze afspraak met het ministerie van asiel en migratie voor de bekostiging van de doorstroomlocatie loopt medio 2026 af. Welke voorzieningen er tegen die tijd zijn voor de (tijdelijke) huisvesting van statushouders is afhankelijk van beleid zoals dat nu door het rijk wordt ontwikkeld.

Asielzoekerscentrum (AZC)

De verwachting is dat in de loop van 2026 het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) concrete plannen en aanvragen gaat indienen voor de ontwikkeling van het AZC op locatie de Michaelshoeve. Het is de bedoeling dat de locatie in 2028 in haar geheel in gebruik genomen wordt.

Financiële ontwikkelingen Focusgebied Wonen

Focusgebied Wonen		2026	2027	2028	2029
Subtotaal		-	-	-	-

Geen financiële ontwikkelingen.

Basistaken Fysieke leefomgeving

Portefeuillehouders

S. van de Graaf

P. Inberg

Y. Cegerek

Uitgangspunten coalitieakkoord

Openbare ruimte

De openbare ruimte is een visitekaartje van onze gemeente. We willen de openbare ruimte zo inrichten en onderhouden dat deze uitnodigt tot wandelen, fietsen, sporten en ontmoeten voor iedereen met en zonder beperking. Absolute prioriteit heeft de bereikbaarheid voor wandelaars en fietsers van winkels, scholen en maatschappelijke voorzieningen. De inrichting en het onderhouden van het openbaar groen is belangrijk om de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen. Beheer van de openbare ruimte vinden we een kerntaak van de gemeente. De regie daarop houden we in eigen beheer. Ook zetten we in op een effectieve uitvoering. We sluiten daarbij kleinschalige particuliere initiatieven om het beheer over te nemen niet uit.

Mobiliteit

Een goede inrichting en goed onderhoud van onze infrastructuur draagt bij aan allerlei doelstellingen zoals veiligheid, klimaatbeleid en gezondheid. Voor het verkeer in en rondom Eerbeek wordt in samenwerking met de provincie en de buurgemeenten Apeldoorn en Rheden een verkeersplan opgesteld. In juni 2024 ligt de Mobiliteitsvisie voor bij de gemeenteraad (beleidskaders voor onder andere verkeersstructuur, -veiligheid, openbaar vervoer en parkeren).

In het kader van goed beheer van bestaande wegen wordt ook een Visie Infrastructuur opgesteld om bij diverse wegtracés waar inrichting en functie niet passend zijn te komen tot een fundamentele wegreconstructie. Hiervoor is rekening gehouden met een meerjarig investeringsprogramma. Het Verkeerscirculatieplan in Eerbeek en een actueel gemeentelijk verkeers- en vervoersplan voor de hele gemeente gaan inzicht geven in de gewenste infrastructuur voor alle verkeersstromen.

Toerisme en recreatie en economische zaken

We streven naar balans tussen economische en leefbaarheidsbelangen. We ontwikkelen de spoorzone van Eerbeek als een toegangspoort naar de Veluwe welke bijdraagt aan werkgelegenheid door toerisme en recreatie. In Brummen stimuleren we verblijfsrecreatie voor meer dynamiek en economisch draagvlak.

Trends en ontwikkelingen

Openbaar Groen

Bij het beheer van de openbare ruimte werken we verder aan de verbetering van de biodiversiteit en aan onze klimaatopgaven zoals opgenomen in de programma's "Water en Riolerings" en "Groen". Plantsoenen worden heringericht met planten die een meerwaarde hebben voor de biodiversiteit en daarnaast klimaatbestendig zijn. Regenwater wordt opgevangen in plantsoenen terwijl onze inwoners gestimuleerd worden het regenwater van hun dak te laten infiltreren in hun tuin. Door de aanplant van bomen in zowel de kernen als het buitengebied zorgen we voor meer schaduw als schuilgelegenheid voor vogels en dieren.

In 2025 breiden we het oppervlak ecologisch beheerde bermen en watergangen verder uit. Ecologisch beheer betekent ook meer afvoer en verwerken van maaisel. Dit levert voor de komende

jaren een structurele kostenpost op voor het transporteren van het maaisel naar agrarische percelen.

Om de biodiversiteit in de gemeente te verbeteren wordt een biodiversiteitsplan opgesteld. Het plan moet de aanwezige biodiversiteit in de gemeente inzichtelijk maken en kansen in beeld brengen om de biodiversiteit te verbeteren en versterken. Bij het opstellen van het plan wordt samengewerkt met lokale partijen als het Landschapsnetwerk en het IVN. Bij het biodiversiteitsplan komt een uitvoeringsplan dat de verschillende partijen in onze gemeente handvatten moet geven verbeteracties door te voeren.

De grote hoeveelheid gevallen neerslag in 2023 bracht gebreken in het afwateringssysteem in het buitengebied aan het licht. Daar waar voor droge perioden het regenwater zo lang mogelijk in het gebied moet blijven, dient een te veel aan water in natte perioden juist snel afgevoerd te kunnen worden. Samen met het Waterschap en de Provincie wordt gezocht naar een herijking van het watersysteem en de benodigde werkzaamheden aan watergangen.

In park 't Goor is de aanwezige vijver dicht geslibd waardoor de waterkwaliteit slecht is. In warme en droge zomers is er te weinig water om de aanwezige vissen te laten overleven. Gezien de ligging van de vijver in een omgeving met veel natuurwaarden is een maatwerkoplossing benodigd om de natuurwaarden te behouden. Voor de uitvoer van de werkzaamheden is extra budget benodigd.

De provincie heeft afgelopen jaar de zwemplas van 't Gat van Cortenoever aangewezen als zwemwater. Deze aanwijzing brengt verplichtingen voor de gemeente met zich mee op het gebied van beheer en veiligheid. In 2025 wordt een beheerplan voor de zwemplas en omgeving opgesteld.

Soortenmanagementplan (SMP)

Om bouw- en isolatieactiviteiten aan gebouwen in de kernen van Brummen en Eerbeek eenvoudiger te kunnen laten verlopen heeft de gemeente opdracht gegeven een SMP voor deze kernen te laten opstellen. Met een goedgekeurd SMP hoeven (ver-)bouwende partijen niet zelf ecologisch onderzoek te doen naar gebouw bewonende beschermde dieren en voor elke activiteit een ontheffing op de natuurwetgeving aan te vragen. Onder de vlag van het SMP kunnen deze activiteiten veelal vergund worden omdat het SMP voorziet in duurzaam behoud van de aanwezige beschermende soorten. Het SMP is in concept gereed en wordt nog voor de zomer van 2025 ingediend bij de provincie. De provincie dient het SMP goed te keuren en kan op basis van het plan ontheffing verlenen voor de opgenomen activiteiten. Als het plan goedgekeurd is dienen er (extra) verblijfplaatsen ingericht te worden voor de soorten die in het SMP opgenomen zijn.

Begraafplaatsen

De begraafplaatsen zijn herdenkingsparken waar met respect voor de overledenen en hun nabestaanden gewerkt wordt. Door met elektrische maaimachines te werken wordt de rust op de begraafplaats nog meer gegeven. De rustige omgeving maakt de begraafplaatsen ook geschikte verblijfplaatsen voor plant en dier. Met gerichte aanplant van bomen en struiken en meer ecologisch beheer kan een mooie combinatie gemaakt worden van representativiteit en biodiversiteit.

Wegbeheer

De gemeentelijke wegen worden op een basisniveau onderhouden. Onderhoud vindt plaats op basis van de uitgangspunten uit het wegenbeheerplan en op basis van een tweejaarlijkse inspectie. In de zomer van 2025 vindt weer een dergelijke inspectie plaats. Op basis van de uitkomsten van de inspectie worden onderhoudsmaatregelen ingepland. Bij de uitvoer van de onderhoudswerkzaamheden wordt gekeken of wensen vanuit de programma's Mobiliteit, Groen of

Water en Riolering aangehaakt en gerealiseerd kunnen worden. Grootschalige herinrichtingen worden opgepakt vanuit de prioritering in het uitvoeringsplan Mobiliteit. De herinrichting van de Zutphensestraat (binnen de bebouwde kom) is als eerste grootschalige herinrichting opgepakt. Deze herinrichting wordt in 2025 voorbereid. Start van de uitvoering staat gepland voor begin 2026.

Uitvoering visie Mobiliteit

Op basis van de in 2024 vastgestelde Visie Mobiliteit 2050 is een uitvoeringsplan opgesteld. De eerste maatregelen uit dit uitvoeringsplan worden in 2025 uitgevoerd. Zo vinden er pilots plaats in het buitengebied om de verkeersveiligheid te verbeteren, vindt er onderzoek plaats naar (school- en recreatieve) fietsroutes, worden schoolomgevingen verkeersveiliger gemaakt en wordt de Zutphensestraat heringericht (start uitvoer 2026). Wij zetten in op behoud van het veerpont Brummen-Bronckhorst door waar mogelijk het proces tot overname te faciliteren door o.a. gesprekken met investeerders en subsidieverstrekkers.

Rioolbeheer

In de komende jaren wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het programma Water en Riolering. Vervanging van de riolering in de Loenenseweg en het saneren van de riooloverstort bij Empe zijn daarbij grote projecten die veel voorbereiding vragen. De lange wachttijden voor het verleggen van kabels en leidingen door nutsbedrijven, dat voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd moet worden, vertragen de uitvoering van rioolprojecten momenteel aanzienlijk.

Openbare verlichting

In 2024 is het onderhoud van de openbare verlichting in samenwerking met enkele andere gemeenten voor meerdere jaren openbaar aanbesteed. Onderdeel van de werkzaamheden is de vervanging van traditionele verlichting door LED-lampen in 2025. Hiermee wordt ons verlichtingsbestand verder verduurzaamd en kan er bespaard worden op de energiekosten. In 2025 wordt een nieuw beleids- en beheerplan opgesteld met onder andere uitgangspunten voor het toepassen van een dimregiem op de verlichting om nog meer energie te besparen. Uitrol vindt vanaf 2026 plaats.

Grondstoffenplan

Het huidige grondstoffenplan heeft een looptijd tot eind 2025. Het doel van dit plan is om eind 2025 nog maximaal 80 kilogram restafval per inwoner in te zamelen. Op basis van de huidige resultaten lijkt deze doelstelling, met 115 kg/inwoner in 2024, nog te ambitieus. In 2025 wordt een nieuw grondstoffenplan opgesteld met nieuwe maatregelen en herijking van de gestelde doelen.

Toerisme en recreatie

De gemeente Brummen is onderdeel van één van de populairste vakantiebestemmingen van Nederland: de Veluwe. Toerisme en recreatie worden vandaag de dag niet meer gezien als een doel op zich maar als een middel om een bijdrage te leveren aan lokale opgaven zoals leefbaarheid, behoud van erfgoed en de landbouwtransitie. Een goed en strategisch ontwikkelde toeristische sector is hierbij essentieel. Daarom zetten we in op aanbodontwikkeling, verbinden we toerisme aan lokale opgaven, positioneren we de gemeente als uniek onderdeel van de Veluwe in de communicatie en zoeken we lokale en regionale samenwerking. Zo kan toerisme bijvoorbeeld een integrale bijdrage leveren aan doelstellingen van het coalitieakkoord als versterken van dorps- en gemeenschapshuizen voor sociale cohesie, economische belangen en cultuur.

Economische zaken

Ondernemers zijn belangrijk voor de gemeente Brummen. Zij zijn de economische motor en zorgen voor werkgelegenheid, dragen bij aan leefbaarheid van onze dorpskernen en sponsoren het

verenigingsleven. Ook zijn ondernemers op bijvoorbeeld bedrijventerreinen een belangrijke partner in het behalen of versnellen van lokale opgaven zoals de energietransitie, tegengaan van ondermijning en leefbaarheid. De gemeente Brummen is bezig met het versterken van het economisch beleid. Daarvoor is in 2025 het programma economie gemeente Brummen 2030 opgesteld. Dit vormt de leidraad om onze capaciteit op in te zetten.

Financiële ontwikkelingen Basistaken Fysieke Leefomgeving

Basistaken Fysieke Leefomgeving		2026	2027	2028	2029
Kinderboerderijen 't Goor en Kiboe	Autonoom	-5	-5	-5	-5
Investeringskrediet Rehabilitatie wegen	Autonoom				-100
Areaaluitbreiding Lombok - openbaar groen	Autonoom	-48	-49	-51	-52
Areaaluitbreiding Lombok - recreatieterreinen	Autonoom	-6	-6	-6	-6
Verlaging budget externe deskundigen	Autonoom	10	10	10	10
Uitbaggeren vijver 't Goor	Activering bestaand beleid	-75			
Subtotaal		-124	-50	-52	-153

Kinderboerderijen 't Goor en Kiboe

Vanaf 2025 ontvangt kinderboerderij de Kiboe een financiële ondersteuning door middel van een subsidie. DierenPark 't Goor ontving al eerder een subsidie, maar dit was niet meegenomen in de meerjarenbegroting.

Rehabilitatie wegen

Tot en met het jaar 2031 staat jaarlijks een investeringskrediet van afgerond € 2,6 miljoen op de begroting. Dit levert een jaarlijks kapitaallast op van afgerond € 100.000.

Areaaluitbreiding Lombok

In het najaar van 2024 is het openbaar gebied overgedragen van de projectontwikkelaar naar de gemeente. Dit betekent onder andere hogere kosten van onderhoud voor het openbaar groen en speelterreinen.

Verlaging budget externe deskundigen

De afgelopen jaren bleek dit budget niet volledig te worden benut. Daarom wordt nu voorgesteld dit met € 10.000 te verlagen.

Uitbaggeren vijver 't Goor

Op verzoek van visvereniging de Karper wordt de vijver uitgebaggerd zodat de vijver weer geschikt is om daar te kunnen vissen.

Programma 3 Sociale leefomgeving

Introductie

Dit programma gaat over het volgende focusgebied:

- Sociaal domein

Dit programma gaat over de volgende basistaak:

- Vitale Samenleving

Financiële ontwikkelingen

Programma 3 Sociale Leefomgeving	2026	2027	2028	2029
Bestuursbesluit	-	-	-	-
Autonome ontwikkelingen	-1.994	-2.002	-1.894	-1.885
Activering bestaand beleid	-226	-126	-26	-20
Reserves	128	128	28	27
Totaal programma 3	-2.092	-2.000	-1.892	-1.878

Focusgebied Sociaal domein

Portefeuillehouders

G.I. Timmer

Y. Cegerek

Uitgangspunten coalitieakkoord

Als gemeente zorgen we voor passende zorg en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. Dat kunnen we alleen waarmaken als we zorgvuldig omgaan met aanvragen voor ondersteuning. We zijn ons ervan bewust dat door de krimp op de arbeidsmarkt er een extra opgave komt om zekerheid van het bieden van zorg te waarborgen. Als iemand er zelf én met hulp van de omgeving niet uitkomt, dan is er een vangnet. Dit betekent dat we een goede balans nodig hebben tussen heldere en duidelijke richtlijnen enerzijds en de menselijke maat anderzijds. Onder andere bij de Participatiewet willen we onderzoeken of het beleid voldoende ruimte laat aan medewerkers om in de uitvoering de menselijke maat te kunnen hanteren. Daarom treffen we maatregelen die helpen voorkomen dat inwoners een beroep doen op ondersteuning. Preventie en laagdrempelige zorg, door middel van een aanbod van algemene en voorliggende voorzieningen zonder een beschikking van de gemeente is een noodzakelijke belangrijke opgave in de transformatie van de zorg in de gemeente Brummen. We streven naar tijdiger en effectiever signaleren en naar een algemener en laagdrempeliger aanbod. Daarom zoeken we samenwerking in de regio. Dit in lijn met spoor vier van het ontwikkelplan Bestuurskracht. Vangnet en voorkómen zijn geen nieuwe uitgangspunten.

Het onderzoeksrapport 'Naar een evenwichtig sociaal domein' uit 2020 bevat goede bouwstenen om een evenwichtig beleid te voeren. Beleid met de juiste zorg en ondersteuning en een beheersbare kostenstijging. Deze koers zetten we door in de komende jaren. Een solide en sociaal vangnet met onder andere goed toegankelijke minimeerregelingen is aanwezig. Daar hoort tevens een effectieve integrale schuldhulpverlening en armoedebestrijding bij. We zien veel samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding van jongeren combineren met sporten, het leren omgaan met geld, gezonde voeding én met samenwerken en inzetten voor anderen. Als onderwijs, sportverenigingen en de Stichting Welzijn Brummen samenwerken in het aanbod. Of als inwoners samenwerken bij de energietransitie, de inrichting van hun straat of de integratie van nieuwkomers. Kortom, als het samenleven wordt versterkt door buurtwerk en een gebiedsgerichte aanpak. In dit licht streven we bij de decentralisatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis met een passende lokale structuur van voorzieningen en ondersteuning.

Trends en ontwikkelingen

Inkoop Jeugd/WMO

In 2026 geven we uitvoering aan diverse ontwikkelingen. Zowel lokaal als regionaal. Per 1 januari 2026 is de nieuwe inkoop van zorgproducten gerealiseerd. Dit betekent dat alle zorgproducten binnen de kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en Jeugdwet tegen het licht gehouden zijn en opnieuw afgestemd op wat inwoners nodig hebben. In 2026 zullen de effecten daarvan gemonitord worden.

Hervormingsagenda Jeugd

In het, door het Ministerie van VWS, opgestelde Implementatieplan Hervormingsagenda 2023-2028 is opgenomen dat de Jeugdwet wordt herijkt. De lichte vormen van ondersteuning en opvoedondersteuning gaan uit de Jeugdwet verdwijnen. Hoe dit er precies uit gaat zien is nog niet bekend.

Vooruitlopend op herijking van de Jeugdwet zal een traject worden gestart met de gemeenteraad om te komen tot een bepaling van de reikwijdte van de plicht tot het leveren van jeugdhulp. Binnen de gemeente Brummen wordt, vooruitlopend op de wijziging van de Jeugdwet, in 2025 gewerkt aan een plan om te komen tot deze transformatie. De Galangroep zal Brummen hierin ondersteunen. De verwachting is dat er in 2025 verkend gaat worden op welke wijze de lichte ambulante hulpverlening vorm krijgt in de algemene voorliggende voorzieningen en welke onderliggende gemeentelijke besluitvorming/aanpassing van documenten (zoals een nieuwe gemeentelijke verordening) en governance hiervoor nodig zijn. Belangrijke punten hierin zijn;

- Aansluiten bij wat er al is
- Samenwerking met ketenpartners
- Nieuwe kijk op toe leiden (normaliseren, de-medicaliseren)
- Aanpassen van huidige gemeentelijke verordening en actualiseren van huidige beleid (de huidige verordening dateert van 2017).
- Laagdrempelig inrichten want goede inbedding in de wijk is cruciaal.
- Een 'Brummense werkwijze': benaderbaar, concreet en komen tot de kern zonder opsmuk.

In 2026 en de jaren daarna, zal de focus liggen op de doorontwikkeling van deze transformatie en de bijbehorende voorzieningen en werkwijzen. Voor alle ontwikkelingen op dit gebied geldt dat het belangrijk is om dit goed te monitoren.

Een andere opdracht in de hervormingsagenda is om de Jeugdhulp steviger te verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid. Problemen worden in de context van het gezin opgepakt. Door bestaans-, inkomens- en woonzekerheid te versterken, participatie te bevorderen en kansenongelijkheid tegen te gaan. Op verschillende manieren wordt hier in Brummen op ingezet bijvoorbeeld middels de Doorbraakmethode. Daarnaast zal er intensief worden samengewerkt met het onderwijs. Tevens wordt in de transitie naar lichte ambulante ondersteuning als algemene voorziening aandacht besteed aan het oppakken van problemen binnen de context van het gezin.

Aan de hand van de richtlijnen van de VNG zal er gewerkt worden aan een sterk lokaal team. De VNG heeft werkpakketten beschikbaar om te komen tot een sterk lokaal team dat de volgende kenmerken heeft:

1. omvang en expertise van een team dat past bij de vraag,
2. het team is zichtbaar aanwezig (in de wijk),
3. er is samenwerking met de sociale basis,
4. aansluiting bij huishoudens en gezinnen,
5. het team kan zelf hulp bieden (ook bij onveiligheid),
6. breed kijken en handelen,
7. expertise erbij halen.

Toekomstscenario kind en gezinsbescherming

De opdracht vanuit de hervormingsagenda jeugd aan gemeenten hierin is: Zorg voor een sluitend aanbod van essentiële functies

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het realiseren van een aantal essentiële functies binnen het lokale veld, waaronder:

- Tijdige en deskundige toegang tot hulp,
- Voldoende beschikbaarheid van intensieve zorg (zoals crisishulp),
- Korte lijnen met onderwijs, huisartsen en veiligheidspartners.

Voor de opdracht essentiële functies is samenwerking tussen aanbieders uit de sectoren Jeugd & Op-voedhulp (J&O), mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB), geestelijke gezondheidszorg voor de jeugd (J-GGZ), Verslavingszorg en Forensische zorg nodig. Regionaal hebben we twee diensten verworven welke in 2026 verder worden ontwikkeld. Te weten:

- Mobiele brigade: de “voordeur” voor de essentiële functies: een team dat actief en snel handelt en alles inzet dat nodig is voor het voorkomen van een onvrijwillige overplaatsing. Dit team heeft voldoende capaciteit om hands-on, met het netwerk, te werken aan oplossingen. Dit kan in de vorm van kortdurende interventies/directe ondersteuning.
- Integrale hoog specialistische zorg: Integrale hoog-specialistische zorg is een integraal “totaal-pakket” van zorg met verblijf voor de kinderen die in aanmerking komen voor de essentiële functies. Dat betekent dat het verblijf waar nodig op maat aangevuld is met ambulante expertise en kennis van aanbieders uit het samenwerkingsverband.

Deskundigencommissie van Ark

Op 16 oktober 2024 bracht de onafhankelijke Deskundigencommissie Jeugd een werkbezoek aan de gemeente Brummen. Deze commissie monitort de voortgang van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en adviseert hierover richting het Rijk en de VNG. Op 29 januari 2025 publiceerde de commissie het eerste adviesrapport, “Groeipijnen”. De commissie stelt dat het toekennen van extra middelen noodzakelijk is, maar dat financiële injecties op zichzelf onvoldoende zijn. Structurele en organisatorische hervormingen binnen het jeugdstelsel zijn volgens de commissie essentieel voor duurzame verbetering.

In haar advies pleit de commissie ervoor dat zowel het Rijk als gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het dekken van de tekorten over de jaren 2023 en 2024, die landelijk zijn opgelopen tot circa € 1,5 miljard. Voor de gemeente Brummen zou dit, bij opvolging van het advies, neerkomen op een extra tegemoetkoming van circa € 729.000 over het jaar 2024.

Daarnaast adviseert de commissie het Rijk om voorgenomen bezuinigingen op jeugdhulp vanaf 2026 te schrappen en te zorgen voor een passende indexatie van de gemeentelijke budgetten. In de Voorjaarsnota 2025 is de bezuiniging op jeugdhulp uitgesteld tot 2028, waardoor er extra middelen voor 2026 en 2027 beschikbaar zijn. De geadviseerde tegemoetkoming over 2023 en 2024 ligt nog steeds voor bij het Rijk en hierover zal naar verwachting in augustus een besluit worden genomen.

Kosten Jeugd en WMO

In de begroting 2025-2028 is aangekondigd dat de tarieven na een regionaal kostprijsonderzoek eind 2024 bekend zouden worden. Voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning betekent dit een structurele kostenstijging voor begeleiding individueel met 17%. Ook bij andere maatwerkvoorzieningen WMO die we inkopen, is er sprake van deze kostenstijging die niet beïnvloedbaar is. De algemene maatregel van bestuur (AMvB) Reële prijs WMO verplicht ons om reële tarieven aan aanbieders van WMO maatwerk voorzieningen te betalen. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 589.000 waarvan € 350.800 veroorzaakt wordt door de tariefstijging. Dit bedrag is verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2025 en de daarbij behorende eerste begrotingswijziging 2025.

Voor de jeugdzorg betekent het kostenprijsonderzoek dat meerdere maatwerkvoorzieningen stijgende kosten kennen. De kostenstijging die het meeste impact lijkt hebben op de gemeente Brummen, is begeleiding individueel complex met 13,7%. Ook bij begeleiding licht (13,3%) en begeleiding individueel basis (12,2%) spreken we van een behoorlijke stijging. De algemene maatregel van bestuur (AMvB) Reële prijs verplicht ons ook hier om reële tarieven aan aanbieders van Jeugdzorg maatwerk voorzieningen te betalen. Het gaat hier om een bedrag van € 901.700. Dit

bedrag is verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2025 en de daarbij behorende begrotingswijziging 2025.

Participatiewet in Balans

Nadat de aangekondigde wet meerdere keren is uitgesteld, is recent door het Rijk aangegeven dat het streven is dat Participatiewet in Balans op 1 januari 2026 in werking treedt. Deze wet heeft tot doel om evenwicht te brengen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Als uitgangspunt om tot dit evenwicht te komen wordt de mens centraal gezet en wordt uitgegaan van vertrouwen. Lokaal en in de sub regio Apeldoorn, werken we met andere gemeenten samen aan de voorbereiding van deze wetswijziging. We zorgen er voor dat we, bij inwerkingtreding, gereed zijn om te gaan uitvoeren. Omdat de Participatiewet in Balans veel impact heeft op de lokale uitvoering zal de invoering van de wet ook in 2026 de nodige aandacht en inzet vragen. Dit zal met name zijn op het gebied van scholing en training van de medewerkers in de uitvoering en goede en zorgvuldige communicatie richting inwoners en maatschappelijke partners.

Integrale armoedebestrijding en minimaregelingen

Na het vaststellen van de integrale armoedenota en de routekaart voor een vernieuwd pakket minimaregelingen is in 2025 een start gemaakt met de implementatie en de uitvoering van het beleid. Dit zal in 2026 gecontinueerd gaan worden. Ook zal er gewerkt worden aan aangekondigde wijzigingen in de wetgeving schuldhelpverlening en maatregelen vanuit het Rijk om de schuldhelpverlening en armoedebestrijding sneller, beter en effectiever te gaan laten werken. Dit om problematische schulden meer te gaan voorkomen. Ook lokaal in de uitvoering zullen we blijven werken aan verbeteringen in 2026.

Kadernota sociaal domein en de visie sociale basis

De kadernota Sociaal Domein met daarin een visie op de sociale basis zal, in samenhang met het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) leiden tot een uitvoeringsagenda met als doel het versterken van de sociale basis en het creëren van een lokale preventie infrastructuur.

Inburgering

Het is en blijft belangrijk dat nieuwkomers in de gemeente Brummen zich welkom voelen. We blijven werken aan het tijdig opstellen van een Persoonlijke Inburgering Plan, het leren van de Nederlandse taal en het meedoen en integreren in de Brummense samenleving. Extra aandacht vraagt de komende jaren het meer betaald gaan werken van nieuwkomers. Zowel lokaal als regionaal in samenwerking met het Werkcentrum Stedendriehoek Veluwe zetten we hierop in.

Integraal Zorg Akkoord

Wanneer gemeenten in het land instemmen zal in 2026 het AZWA ingaan dit is een Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord. In dit akkoord worden specifieke zaken rondom welzijn en gemeenten afgesproken die aanvullend zijn op het IZA.

Binnen het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is er een lokaal transformatieplan ontwikkeld met inwoners, huisartsen en maatschappelijk partners. Het doel is om meer lokaal en laagdrempelig domein overstijgende zorg te realiseren. Dit om de noodzakelijke zorg voor alle inwoners toegankelijk en betaalbaar te houden. Dit transformatieplan bevat verschillende thema's zoals het versterken van de inwoners-kracht, intensief domein overstijgende samenwerking, maar ook 1 verpleegkundig team voor Brummen met medewerkers vanuit diverse zorgorganisaties. Medio 2025 zal duidelijk worden of dit plan wordt goedgekeurd zodat het ook ten uitvoer kan worden gebracht.

VoorZorg

VoorZorg is een vrijwillig preventief programma bestaande uit een intensief schema van huisbezoeken door een hiertoe opgeleide Voorzorg verpleegkundige van de jeugdgezondheidszorg. Jonge vrouwen in een situatie met cumulatie van risico's en zwanger van hun eerste kind, krijgen, tijdens hun zwangerschap tot hun kind twee jaar wordt, ondersteuning op diverse levensterreinen en bij de verzorging en opvoeding van hun kind, gericht op het bevorderen van de gezondheid en het vergroten van de ontwikkelingskansen van de moeders en kinderen. Vériean biedt dit preventieve programma – met een looptijd van 2,5 jaar - aan. Momenteel zijn er 2 gezinnen in de gemeente Brummen die deelnemen aan het VoorZorg traject (één gezin in 2024 gestart, tweede gezin in 2025 gestart). De kosten van deze trajecten worden op dit moment gefinancierd uit lokale SPUK Gala en Lokale SPUK IZA middelen. Echter, dit zijn incidentele gelden. Om deze trajecten te borgen en blijvend aan te bieden is het belangrijk om hier structureel geld te reserveren. Hiervoor is € 35.000 euro nodig.

Geheugensteunpunt

Om het tempo van de vergrijzing, en de hiermee gepaard gaande stijging van het aantal inwoners met dementie, te kunnen opvangen wordt geïnvesteerd in het Geheugensteunpunt. Zo is het aanbod uitgebreid en is er een extra groep gestart. Het toevoegen van muziek en beweging in het ondersteuningsaanbod blijkt van meerwaarde. Het heeft een gunstige invloed op de gezondheid en kwaliteit van leven van de bezoekers. Steeds meer inwoners weten de weg naar het Geheugensteunpunt als algemene voorziening te vinden en de instroom neemt gestaag toe.

Vanaf 2026 wordt het Geheugensteunpunt ondergebracht bij de Stichting Welzijn Brummen en gaat het over van Riwis naar de SWB. Deze voorziening is complementair aan de vele andere laagdrempelige activiteiten die de SWB onder haar hoede heeft en is daarmee een passende toevoeging.

Het Netwerk Dementie Oost-Veluwe als samenwerkingsverband blijft inhoudelijk betrokken. Hierdoor is expertise en kennis snel beschikbaar en kan er een samenhangend aanbod van ketenzorg dementie gerealiseerd worden. Het Geheugensteunpunt is in de gehele keten van dementiezorg een belangrijke schakel. Het onderbrengen van het Geheugensteunpunt bij de Stichting Welzijn Brummen brengt extra kosten met zich mee. Ook de verdere uitbreiding van het huidige aanbod, om daarmee wachtlijsten te voorkomen, brengt meer kosten met zich mee. Zonder passend aanbod vanuit het Geheugensteunpunt zullen inwoners zich gaan melden bij het Team voor Elkaar en een beroep gaan doen op een maatwerkvoorziening in het kader van de WMO. Om het Geheugensteunpunt de komende jaren goed toe te rusten is er een extra structureel budget van € 58.000 noodzakelijk.

Suïcidepreventie

Op 1 juli 2025 is de Wet integrale suïcidepreventie van kracht geworden. Dit betreft een wijziging van de Wet publieke gezondheid waarmee gemeenten worden verplicht lokaal suïcidepreventiebeleid te voeren. De gemeente Brummen is hier per 1 september 2024 mee gestart in gezamenlijkheid met de gemeenten Voorst, Lochem en Zutphen. In samenwerking met de GGD NOG is er een projectgroep ontwikkeld die werkt via de wetenschappelijk bewezen EEAD-aanpak (Europese Alliance Against Depression). Deze projectgroep loopt tot eind 2025 met de intentie om na evaluatie deze samenwerking door te zetten.

Financiële ontwikkelingen focusgebied Sociaal Domein

Focusgebied sociaal domein		2026	2027	2028	2029
Versterking uitvoering Tve (POK)	Autonoom		-83		
WMO, uitstel inkomensafh. bijdrage HH	Autonoom	-107			
Werkfit	Autonoom	-65	-65	-65	-65
IOAW, BZ, BBZ	Autonoom	76	76	76	76
Jeugdbescherming	Autonoom	-75	-75	-75	-75
Jeugdhulp PGB	Autonoom	25	25	25	25
Jeugdzorg maatwerk GGZ	Autonoom	-559	-559	-559	-559
Jeugdhulp crisis LTA GGZ	Autonoom	-50	-50	-50	-50
Jeugdhulp begeleiding	Autonoom	-425	-425	-425	-425
Jeugdhulp behandeling	Autonoom	-490	-490	-490	-490
Jeugdhulp gesloten plaatsing	Autonoom	105	105	105	105
Jeugdhulp pleegzorg	Autonoom	-40	-40	-40	-40
Jeugdhulp gezinsgericht	Autonoom	-350	-350	-350	-350
Jeugdhulp innovatie en transformatie	Autonoom	-46	-46	-46	-46
Kinderopvang sociaal-medische indicatie	Autonoom	10	10	10	10
WMO maatw. indiv vervoer ZIN hulpmiddelen	Autonoom	-100	-100	-100	-100
WMO individuele begeleiding	Autonoom	-500	-500	-500	-500
WMO begeleiding groep	Autonoom	50	50	50	50
PlusOV WMO	Autonoom	-26	-27	-28	-28
PlusOV Jeugd	Autonoom	-8	-9	-9	-9
WMO overige kosten	Autonoom	20	20	20	20
Rijksbijdrage Participatiewet	Autonoom	637	637	637	637
Jeugd en jongerenwerk	Autonoom	-2	-4	-5	-7
Publieke gezondheid budget	Autonoom	-3	-3	-3	-3
Verian	Autonoom	-35	-36	-37	-38
Geheugensteunpunt	Autonoom	-58	-60	-61	-63
Woonbegeleiding statushouders SWB	Activering bestaand beleid	-20	-20	-20	-20
Werkbudget Hervormingsagenda Jeugd	Activering bestaand beleid	-100	-100		
Werkbudget Hervormingsagenda Jeugd - reserve	Reserves	100	100		
Subtotaal		-2.036	-2.019	-1.940	-1.945

Versterking uitvoering team voor elkaar, Parlementaire ondervraging kinderopvangtoeslag (hierna POK)

De POK-middelen zijn tot en met 2027 onderdeel van de algemene uitkering.

Wmo uitstel inkomensafhankelijke bijdrage

De inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp is opnieuw uitgesteld voor invoering, waardoor de geraamde baten van € 107.000 vervallen voor 2026.

Werkfit

De verwachting is dat door toenemende instroom van nieuw beschut medewerkers de uitvoeringskosten hoger uitvallen.

Inkomensvoorzieningen

De vraag naar inkomensvoorzieningen vertoont een structurele daling, waarvan verwacht wordt dat dit een structureel effect met zich meebrengt.

Jeugdzorg en jeugdhulp

Het kostprijsonderzoek heeft ervoor gezorgd dat de kosten voor jeugdzorg en jeugdhulp met

€ 901.700 zullen stijgen in 2025. Het kostprijs effect en toename van hulp- en zorgvragen zorgt ervoor dat er een totale verwachte stijging is van € 1.905.000.

Kinderopvang medische indicatie

Er is een minder groot beroep gedaan op voorschoolse peuteropvang en kinderopvang met een medische indicatie, waardoor de budgetten naar beneden zijn bijgesteld.

Wmo

Het kostprijs onderzoek heeft ervoor gezorgd dat de kosten met € 350.800 zullen stijgen in 2025. Naast een grotere vraag wat met name zijn oorzaak vindt in de demografie binnen de gemeente zorgt dit voor een totale verhoging van € 530.000 (incl. € 350.800).

PlusOV

De kostprijsverhogende 9% btw en Regiefunctionaris uit Lochem zijn opgenomen, waardoor de jaarlijkse kosten met € 26.000 voor Wmo en € 8.000 voor jeugd stijgen.

Participatiewet

De budgetten worden vastgesteld op basis van zowel het historisch als het objectief bepaalde budget. Er wordt hierdoor voor Brummen een gewogen gemiddelde bepaald van deze twee budgetten inclusief de t-2 methode. Waardoor de inkomsten voor de bijstand zullen hierdoor een verhoging laten zien in de komende jaren.

Verian

Er wordt meer gefocust op preventieve maatregelen waardoor er extra middelen nodig zijn.

Geheugensteunpunt

De vergrijzing zet door in de gemeente, waardoor er een groter beroep zal worden gedaan op het geheugensteunpunt.

Woonbegeleiding statushouders

Er is een opdracht gegeven aan Stichting Welzijn Brummen om statushouders te begeleiden, waardoor er budget nodig is.

Werkbudget Hervormingsagenda Jeugd

Om de maatregelen uit de Hervormingsagenda te kunnen uitvoeren, is een uitvoeringsbudget nodig van € 100.000. Dit wordt gedekt middels een onttrekking uit de reserve Hervormingsagenda Jeugdzorg.

Basistaken Vitale Samenleving

Portefeuillehouders

Y. Cegerek

G.I. Timmer

Uitgangspunten coalitieakkoord

We hebben in onze gemeente een sterke samenleving waarin mensen elkaar kennen en bereid zijn om de handen uit de mouwen te steken. Je treft elkaar om, onder andere in verenigingsverband, te genieten van hobby's, kunst en cultuur en om te sporten. Samenwerken, leidinggeven, klussen klaren en meningsverschillen oplossen komen bij uitstek naar voren in het verenigingsleven, waarbij het bijdraagt aan vorming en een sterke samenleving. Graag willen wij de verbinding zien met bijvoorbeeld jeugdwerk of andere maatschappelijke functies. Door middel van multifunctioneel gebruik worden de accommodaties waardevoller voor iedereen.

Iedereen weet: bewegen is gezond, zowel fysiek als mentaal. Het is onderdeel van een gezonde leefstijl, waardoor de kans om gezond oud te worden toeneemt. Het is een sociaal moment om vrienden en (on)bekenden te treffen. Wij willen daarin niet de bibliotheken vergeten, want die horen bij de basale voorzieningen die wij willen behouden in onze gemeente.

Om bewegen en ontmoeting mogelijk te maken vinden we het belangrijk dat verschillende sportvoorzieningen in de gemeente beschikbaar zijn en de openbare ruimte uitnodigt om te bewegen. We willen dat de gemeentelijke sportaccommodaties laagdrempelig zijn zodat inwoners zo min mogelijk worden gehinderd door financiële, fysieke of sociale drempels om mee te doen. We onderscheiden gemeentelijke en niet-gemeentelijke accommodaties. Sportscholen, tennisbanen en de golfbaan zijn voorbeelden van fantastische voorzieningen waar we als gemeente geen eigenaar van zijn en geen financiële relatie mee hebben. Daarnaast hebben we sportaccommodaties in eigendom waar onder andere de verschillende sporters gebruik van maken.

Ons sportbeleid richt zich op de individuele sporter en op de sportaccommodaties die we in eigendom hebben. Cultuur is een andere belangrijke pijler. Generaties lang wordt cultuur gevormd en verrijkt met nieuwe accenten, invloeden en impulsen. Cultuur maakt hoe we samenleven in onze gemeente.

Trends en ontwikkelingen

In 2026 geven we uitvoering aan het de kader nota sociaal domein en de daarin opgenomen visie op de sociale basis. We doen dit in samenhang met het lokale plan van aanpak voor het Gezond en Actief Leven Akkoord, het uitvoeringsprogramma van de sportvisie en het uitvoeringsprogramma van de cultuurvisie. We zetten in op inclusie, bewegen, ontmoeten, gezond leven, sport en cultuur om gezond en veilig opgroeien en oud worden mogelijk te maken.

Een duurzame uitvoering en een toekomstbestendige organisatie Sportkompas

Sportkompas voert, in opdracht van de gemeente, een aantal belangrijke taken uit. Onder andere het beheer van de sportaccommodaties, de ondersteuning en versterking van de sportverenigingen en het stimuleren van sport en bewegen via de buurtsportcoaches. In juni 2025 zal de gemeenteraad een besluit nemen over de beheersvorm en Sportkompas.

De afgelopen jaren heeft Stichting Sportkompas een aanzienlijk negatief exploitatieresultaat laten zien. Hierdoor heeft de stichting aanspraak moeten maken op haar algemene reserves en is een ongezone financiële huishouding ontstaan die gerepareerd moet worden. Het noodzakelijk om in

2025 éénmalig een bijdrage van € 400.000 te verlenen aan Stichting Sportkompas. Het is ook noodzakelijk om de structurele subsidie aan Stichting Sportkompas ingaande 2025 te gaan verhogen met een bedrag van € 216.000. Een aantal uitvoeringskosten zoals onder andere de loonkosten en de uitvoeringskosten zijn als gevolg van een nieuwe CAO en de hoge inflatie de afgelopen jaren gestegen. Zonder verhoging van de jaarlijkse structurele subsidie dreigt in de toekomst wederom een ongezonde financiële huishouding te ontstaan die ongewenst is.

Een deel van de extra kosten (€ 132.000) kan gedekt worden binnen de bestaande budgetten van programma 3. Daarmee is een extra bedrag noodzakelijk van € 84.000. In 2026 is het belangrijk om het raadsbesluit over de beheersvorm en Sportkompas te gaan bestendigen en borgen in de afspraken en samenwerking tussen de gemeente, Sportkompas, de verenigingen en maatschappelijke partners zoals Stichting Welzijn Brummen.

Uitvoeringsagenda Sport en Bewegen

In 2025 is de herijkte uitvoeringsagenda Sport en Bewegen ontwikkeld en vastgesteld. In 2026 zal de uitvoering van de agenda plaatsvinden om de meetbare doelstellingen en KPI's te gaan realiseren.

Uitvoeringsagenda Cultuur

In 2025 is de uitvoeringsagenda Cultuur ontwikkeld en vastgesteld. In 2026 zal de uitvoering van de agenda plaatsvinden om de meetbare doelstellingen en KPI's te gaan realiseren.

Inclusieagenda

In juni 2025 is voorzien dat de kaders voor het inclusiebeleid van de gemeente Brummen worden vastgesteld. Aanvullend zal naar verwachting besloten worden tot de vorming van een inclusiepanel. In 2026 zal het inclusiepanel zelf een aantal acties en initiatieven in het kader van een te ontwikkelen inclusieagenda gaan ontwikkelen en uitvoeren. Ook zal er advies worden uitgebracht aan de gemeente Brummen om de inclusiviteit in de gemeente Brummen verder te gaan versterken. Voor de uitvoering van de acties en initiatieven in het kader van de inclusieagenda is voor de komende 3 jaar een totaal budget van € 18.000 noodzakelijk.

Financiële ontwikkelingen basistaken sociale leefomgeving

Basistaken vitale samenleving		2026	2027	2028	2029
Investering De Ontdekking - kapitaallasten	Autonoom	-28	-28	-28	-27
SPUK Sportstimulering	Autonoom	36	36	36	36
Lagere opbrengsten binnensport	Autonoom	-9	-9	-9	
Kosten buitensport	Autonoom	-7	-33	-4	-4
Verhuur welzijnsaccommodaties	Autonoom	30	31	31	35
Bijdrage Sportkompas	Autonoom	PM	PM	PM	PM
Versterking bibliotheek	Activering bestaand beleid	-100			
Inclusiebeleid	Activering bestaand beleid	-6	-6	-6	
Investering De Ontdekking - reserve	Reserves	28	28	28	27
Subtotaal		-56	19	48	67

Investering De Ontdekking

Op 17 oktober 2024 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor het programma huisvesting onderwijs 2024 deel 1. Conform besluit worden de kapitaallasten van afgerond € 27.000 onttrokken aan de reserve huisvesting onderwijs.

SPUK Stimulering Sport (H4)

De gedeeltelijke teruggave van de btw kosten die gemaakt worden voor sport, vallen jaarlijks naar verwachting hoger uit.

Lagere opbrengsten binnensport

De huuropbrengsten van de binnensportaccommodaties vallen € 9.000 lager uit dan verwacht.

Kosten buitensport

De kosten van buitensport, met name de renovatie van sportvelden, valt iets hoger uit dan verwacht.

Verhuur welzijnsaccommodaties

De verhuur van welzijnsaccommodaties levert een structurele meeropbrengst op van € 30.000.

Bijdrage Stichting Sportkompas

In juni wordt voorgesteld de subsidie aan stichting Sportkompas te verhogen met € 216.000. Dit kan voor een groot deel gedekt worden binnen programma 3. De verwachte structurele extra lasten zijn per saldo € 84.000. In afwachting van besluitvorming door de raad is dit in deze perspectiefnota als pro memorie (PM) aangemerkt.

Bibliotheek

Er wordt in 2025 en 2026 incidentele decentralisatie-middelen voor het verbeteren van de bibliotheek. Dit betekent een extra inkomst van € 100.000 via de algemene uitkering (zie voor toelichting programma 4).

Inclusiebeleid

Vanaf 2026 zal er een inclusiepanel opgericht zijn, waarbij zij een aantal acties en initiatieven in het kader van de inclusieagenda gaan ontwikkelen en uitvoeren.

Programma 4 Financiën

Introductie

Dit programma gaat over de volgende basistaak:

- Bedrijfsvoering en financiën

Financiële ontwikkelingen

Programma 4 Bedrijfsvoering en Financiën	2026	2027	2028	2029
Bestuursbesluit	-30	-	-	-
Autonome ontwikkelingen	-225	-225	-225	-225
Activering bestaand beleid	-60	-90	-10	-40
Reserves	-	-	-	-
Totaal programma 4	-315	-315	-235	-265

Algemene dekkingsmiddelen / concernposten	2026	2027	2028	2029
Bestuursbesluit	-	-	-	-
Autonome ontwikkelingen	3.229	3.235	1.913	2.561
Activering bestaand beleid	-	-	-	-
Reserves	-	-	-	-
Totaal AD / Concern	3.229	3.235	1.913	2.561

Basistaken Bedrijfsvoering en financiën

Portefeuillehouders

G.J.M. van Rumund

S. van de Graaf

Uitgangspunten coalitieakkoord

In heel Nederland staan de gemeentelijke financiën onder druk. Wereldwijde ontwikkelingen zoals grondstoffentekorten en de sterk aanwakkerende inflatie maken dat het prijspeil stijgt en de koopkracht afneemt. Op dit moment is naast een tekort aan grondstoffen ook sprake van een tekort aan personeel. De gemeentelijke organisatie heeft hiermee ook te maken en de komende jaren blijft het zaak om weloverwogen keuzes te maken tussen ambities, inkomsten en uitgaven.

De raad heeft de afgelopen jaren de gemeentelijke financiële positie versterkt door bij diverse budgetten de basis op orde te brengen, onrealistische taakstellingen te schrappen, de inkomsten te verhogen en een herstelplan in te richten voor het weerstandsvermogen. Dit met succes, het weerstandsvermogen is op peil. Zoals het er nu naar uitziet krijgen we vanaf 2028 krijgen we te maken met 'ravijnjaren' als gevolg van kortingen op het gemeentefonds, die slechts in beperkte mate worden gedicht. Met de Voorjaarsnota 2025 zijn 2026 en 2027 gedempt en schuift het ravijnjaar twee jaar op. Dat betekent dat niet alle wensen meteen uitgevoerd kunnen worden, dat niet alles tegelijkertijd kan en dat we als gemeentelijke overheid jaarlijks moeten blijven afwegen wat voor onze gemeente de meeste prioriteit heeft.

Trends en ontwikkelingen

I-visie

De I-visie schetst de richting voor de ontwikkeling van de informatievoorziening van de gemeente Brummen in de komende jaren. Het belang van proactieve investeringen om de continuïteit en efficiëntie van onze informatievoorziening te waarborgen wordt hierin erkend. Een uitbreiding van het personeelsbestand is hiervoor noodzakelijk. We willen een stevig fundament leggen voor een slagvaardige, innovatieve en toekomstbestendige gemeente.

In 2024 is een nulmeting uitgevoerd omtrent de Woo, waaruit acties zijn voortgekomen die we de komende jaren moeten uitvoeren. Een deel van deze acties is al uitgevoerd of wordt momenteel uitgevoerd. Voor de verdere uitvoering in de komende jaren hebben we een coördinator Woo nodig, die binnenkort geworven wordt. Deze coördinator gaat aan de slag met de verdere procesorganisatie rondom de Wet Open Overheid (WOO).

Er is tijdelijk een werknemer aangesteld voor het maken van een I&A projectportfolio en een doelarchitectuur. Zodra dit is afgerond, wordt een projectleider geworven die de grote projecten gaat leiden, zoals de migratie van applicaties naar de cloud.

Data-gedreven werken helpt ons om beter geïnformeerde beslissingen te nemen, efficiënter te werken en de kwaliteit van onze dienstverlening te verbeteren, waardoor we beter kunnen inspelen op de behoeften van onze inwoners. Om geleidelijk te groeien naar een data-gedreven organisatie, moeten we de huidige capaciteit vergroten voor het maken van dashboards, het definiëren van datasets en het begeleiden van projecten. Daarom zijn de eerste stappen gezet voor het werven van een extra data-analist.

Flexibiliteit en wendbaarheid zijn cruciaal om in te spelen op onverwachte ontwikkelingen. Dit geldt niet alleen voor de gemeentelijke bedrijfsvoering en dienstverlening, maar ook voor het naleven van wettelijke verplichtingen.

De Europese AI-Act

Op 21 mei 2024 is de AI-Act in de Europese Unie aangenomen en vanaf 1 augustus 2024 van kracht in Nederland. Deze wet stelt regels voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen, met als doel dat de AI-systemen die wij gebruiken veilig zijn en de fundamentele rechten en waarden van burgers respecteren. Het maakt daarbij niet uit of deze AI-systemen binnen of buiten de Unie zijn ontwikkeld.

Van ons wordt verwacht dat wij proactief aan de wettelijke verplichtingen van de AI-Act voldoen en de potentiële risico's beperken. Het niet naleven van deze wet kan leiden tot boetes en straffen onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en sectorspecifieke regelgeving. Maar ernstiger nog, het kan ons imago schaden en daarmee het vertrouwen van de burger in ons beschamen.

De implementatie van de AI-Act kent een aantal stappen met tijdslijnen en deadlines. Deze stappen zijn intensief, zowel in termen van inzet van mensen en middelen als in op te bouwen kennis en ervaring. De Autoriteit Persoonsgegevens is de toezichthoudende instantie binnen Nederland die toetst of aan de eisen van de AI-verordening wordt voldaan en of wij als gemeente Brummen compliant zijn.

Wij gaan hiervoor vanuit de gemeente Brummen een beleid schrijven omtrent AI, waarin de spelregels worden vastgelegd. Daarnaast ontwikkelen we een plan van aanpak om de AI-geletterdheid van ons personeel op niveau te brengen. Ook onderzoeken we welke licentiaanpassingen, aanpassingen in overeenkomsten met leveranciers, of technische aanpassingen nodig zijn.

Beveiligingsbeleid/BIO/NIS2

In de afgelopen jaren zijn er steeds meer beveiligingsincidenten naar voren gekomen, zoals de hack bij de gemeenten Lochem, Asten en Hof van Twente. Bij laatstgenoemde waren de gevolgen groot: meerdere dagen geen dienstverlening, 40 terabyte gestolen data en een kostenpost van ongeveer € 4,5 miljoen.

Om de cyberbeveiliging en weerbaarheid te vergroten, heeft de Europese Unie de NIS2-richtlijn (Network and Information Security directive) vastgesteld. De gemeente Brummen krijgt hiermee te maken met een verzwaarde zorgplicht, toezicht en een meldplicht. NIS2 betekent een wettelijke verplichting voor gemeenten om passende en evenredige maatregelen te nemen om cyberbeveiligingsrisico's te beheersen. Een gevolg van NIS2 is dat de gemeente cyberincidenten met 'aanzienlijke gevolgen' moet melden aan de toezichthouder (RDI) en aan het eigen Computer Security Incident Response Team (CSIRT). Naar verwachting wordt dit de IBD, de informatiebeveiligingsdienst van de VNG.

Gemeenten hebben nu al een zorgplicht (BIO), een meldplicht (IBD) en toezicht (Eenduidige Normatiek Single Information Audit, ENSIA). Het wordt cruciaal om de cyclus van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen rondom de BIO te verbeteren. Dit kan alleen als er structurele investeringen worden gedaan op het gebied van informatiebeveiliging. Denk aan acties op het gebied van ketenverantwoordelijkheid, -beveiliging en leveranciersmanagement. Zonder deze investeringen voldoen wij niet aan wetgeving en onze eigen risicoafweging. Realistisch gezien is

informatiebeveiliging een toenemende kostenpost door technologische ontwikkelingen en wet- en regelgeving. Het biedt geen ruimte om af te schalen.

Transitie naar het nieuwe werken

De overgang naar het nieuwe werken is een proces dat verschillende aspecten omvat, waaronder de integratie van nieuwe apparatuur zoals laptops en docking stations, en de ontwikkeling van de digitale werkplek. Deze nieuwe omgeving is essentieel om te voldoen aan de veranderende eisen van de nieuwe manier van werken. De huidige werkplek, die al geruime tijd in gebruik is, raakt langzamerhand verouderd en voldoet niet langer volledig aan de behoeften en verwachtingen van medewerkers in het huidige tijdperk van digitalisering en mobiliteit.

Het upgraden van de werkomgeving naar een meer eigentijdse infrastructuur is een noodzakelijke stap om de productiviteit te verhogen, de samenwerking te verbeteren en de flexibiliteit van werknemers te vergroten.

Het zorgen voor een soepele overgang naar het nieuwe werken vereist gespecialiseerde kennis en ervaring. Daarom is het van belang om externe kennis in te schakelen om deze transitie succesvol te maken. Het inschakelen van professionals die bekend zijn met de nieuwste technologische ontwikkelingen en best practices op het gebied van moderne werkmethoden kan helpen om obstakels te overwinnen en een effectieve invoering te garanderen. Dit vraagt om investeringen in kennis en hardware.

Financiële ontwikkelingen basistaken Bedrijfsvoering en financiën

Basistaken Bedrijfsvoering en Financiën		2026	2027	2028	2029
Investering Nutanix	Bestuursbesluit	-30			
Licenties en onderhoud ICT	Autonoom	-230	-230	-230	-230
Medewerkerstevredenheidsonderzoek	Activering bestaand beleid		-30		-30
Datagedreven werken - licenties	Activering bestaand beleid	-25	-25	-25	-25
Datagedreven werken - implementatie	Activering bestaand beleid	-50	-50		
Vrijval structureel budget concerncontrol	Activering bestaand beleid	15	15	15	15
Lagere kosten facilitair	Autonoom	5	5	5	5
Subtotaal		-315	-315	-235	-265

Investering Nutanix

Op 20 februari 2025 heeft uw raad besloten om het krediet Vervangingsinvestering I&A 2026 van € 150.000 een jaar eerder beschikbaar te stellen. Dit betekent een eenmalig nadeel van € 30.000 voor 2026 omdat de kapitaallasten ook een jaar eerder starten.

Licenties en onderhoud ICT

De kosten van licenties en onderhouden nemen toe door forse prijsstijgingen. Dit betekent een toename van de lasten van € 100.000. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe applicaties aangeschaft. De licentiekosten hiervan zijn € 70.000 per jaar. Tot slot moeten we onze Microsoft-licenties upgraden naar een duurdere variant. Dit betekent een toename van licentiekosten van € 60.000.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

Om eenmaal per twee jaar een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit te voeren is een budget van € 30.000 benodigd.

Datagedreven werken

De implementatie van datagedreven werken kost € 50.000 per domein. We starten in 2025 en

implementeren één domein per jaar. De licenties die benodigd zijn om op deze ontwikkeling te kunnen inspelen zijn € 25.000 per jaar.

Concerncontrol

Er stond een structureel budget geraamd voor de ondersteuning van concerncontrol. Dit budget van structureel € 15.000 blijkt niet nodig te zijn en kan dus vrijvallen.

Algemene dekkingsmiddelen / concernposten		2026	2027	2028	2029
September- en Decembercirculaire 2024	Autonoom	940	975	1.052	2.932
Stelpost Voorjaarsnota 2025	Autonoom	2.323	2.295	904	1.001
Bijstelling OZB / Toeristenbelasting	Autonoom	16	15	7	278
Kosten WW	Autonoom	-50	-50	-50	-50
Indexatie salarislsten	Autonoom				-900
Indexatie goederen en diensten	Autonoom				-700
Subtotaal		3.229	3.235	1.913	2.561

September- en Decembercirculaire 2024

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds valt circa € 1 miljoen hoger uit dan de meicirculaire van 2024. In de septembercirculaire werd een bezuiniging op de algemene uitkering vanwege jeugdzorg definitief geschrapt. Dit levert structureel € 550.000 meer inkomsten op. Er is ook extra geld toegevoegd om de stijgende vraag naar WMO-voorzieningen te compenseren. Dit gaat om een opstapelend bedrag van € 100.000 per jaar. Voor 2026 is middels een decentralisatie-uitkering ook € 100.000 beschikbaar gesteld om de bibliotheekfunctie te versterken. In de decembercirculaire werd een technische correctie verwerkt waardoor Brummen ook structureel extra inkomsten ontvangt. Dit gaat om een bedrag van € 92.000 in 2026 oplopend naar € 253.000 in 2029. Over beide circulaire bent u geïnformeerd middels raadsinformatiebrieven (D444902, D451100).

Stelpost Voorjaarsnota 2025

Het Rijk heeft in de Voorjaarsnota 2025 besloten extra geld beschikbaar te stellen voor het gemeentefonds. Om de terugval van het gemeentefonds te dempen als gevolg van de nieuwe financieringssysteem wordt structureel ruim € 400 miljoen toegevoegd. Daarnaast is het accres bijgesteld op basis van de laatste loon- en prijsindexen (€ 495 miljoen in 2026, oplopend tot € 653 miljoen in 2029).

Op basis van de commissie Van Ark wordt € 414 miljoen structureel toegevoegd om de tekorten in de jeugdzorg te verzachten. Daarnaast worden in 2026 en 2027 € 498 miljoen en € 447 miljoen beschikbaar gesteld om ruimte te geven de maatregelen van de Hervormingsagenda te implementeren. Vanaf 2028 gaat het Rijk ervan uit dat de maatregelen effect zullen hebben en dat daarmee de kosten lager zullen uitvallen. Met ingang van dat jaar wordt het gemeentefonds met € 507 miljoen verlaagd. Daarnaast wordt nog een besparing verwacht vanwege sturing op trajectduur (€ 68 miljoen) en de invoering van een eigen bijdrage (€ 260 miljoen). Tot slot worden gereserveerde middelen voor de Hervormingsagenda op de zogenaamde Aanvullende Post nu toegevoegd aan het gemeentefonds (€ 356 miljoen in 2026).

Al met al zorgt de Voorjaarsnota naar verwachting voor forse extra inkomsten, met name in 2026 en 2027. In de meicirculaire zullen deze besluiten worden uitgewerkt en kan worden berekend wat dit betekent voor Brummen. Dan zal u ook een raadsinformatiebrief worden opgesteld waarin het een en ander nader wordt toegelicht. Gezien de omvang van de besluiten is in deze Perspectiefnota een voorlopige stelpost opgenomen om daarop voor te sorteren.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De opbrengst van de OZB wordt jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de prijsindices van het CPB. Vanwege de geringe toename van de index ten opzichte van de inschatting een jaar geleden is er sprake van een lichte toename van de opbrengsten van € 14.000.

Kosten WW

Gemeenten zijn eigenrisicodrager voor de WW. Dit betekent dat bij ontslag de volledige WW-verplichting moet worden toegevoegd aan een voorziening. Dit valt € 50.000 hoger uit dan tot nu toe was geraamd.

Indexatie salarislasten & goederen en diensten

Bij het aanmaken van een nieuwe jaarschijf (2029), wordt een oude jaarschijf (2028) gekopieerd. Om de kostenontwikkeling te extrapoleren wordt in de perspectiefnota een centrale stelpost voor lonen en prijzen opgenomen in het laatste jaar. Dit wordt bij het opstellen van de begroting gebruikt om de indexaties voor lonen en prijzen in de verschillende programma's te kunnen verwerken.

Risico's

Deze perspectiefnota is opgesteld op basis van de laatste inzichten die bekend zijn binnen de organisatie. Desondanks kan het zijn dat ontwikkelingen anders verlopen dan we vooraf kunnen inschatten. In brede zin vertalen we risico's vaak als een bedreiging en een kans op tegenspoed, financieel vertaald als tegenvaller. Maar in bredere zin zijn risico's te omschrijven als onzekerheden die de realisatie van doelstellingen kan bedreigen, beïnvloed door interne of externe factoren. Daarmee zijn risico's ook kansen. Immers, een bedreiging kan ook een prikkel vormen, een versneller of juist een reden het net even anders aan te pakken zodat we het gestelde doel (alsnog) bereiken. Bovendien is het een illusie dat we alle risico's en hun impact (kunnen) voorzien. Belangrijker is aan te geven hoe we *bewust* en *expliciet* met risico's omgaan zodat we weten hoe we bij optreden van het risico hiermee om (willen) gaan én of we ons doel gaan halen of moeten bijstellen.

Hieronder een opsomming van relevante risico's die we op dit moment identificeren met potentieel een forse impact op onze doelrealisatie. In de programmabegroting 2026-2029 zullen we deze inventarisatie actualiseren. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van de programmabegroting maken we inzichtelijk welk weerstandsvermogen we nodig hebben om deze risico's financieel op te kunnen vangen.

Open einde regelingen (o.a. Jeugdzorg)

Veel regelingen in het sociaal domein zijn zogenaamde open einde regelingen. Dit betekent dat de gemeente niet eenzijdig kan beslissen om minder uit te gaan geven. Als de prijs of het volume van de toegekende regelingen toeneemt, kan dit betekenen dat er alsnog keuzes gemaakt moeten worden om deze kosten te dekken. Voorbeelden van dit type regelingen zijn Jeugdzorg, Wmo, minimabeleid, leerlingenvervoer, etc. In de uitvoering van deze regelingen houden wij actief de vinger aan de pols. Conform onze cyclus van begroten en verantwoorden informeren we uw raad tijdig over mogelijke afwijkingen.

Verbijzonderde aandacht gaat uit naar de Jeugdzorg. We blijven ons maximaal inzetten om te voldoen aan onze morele en wettelijke plicht Jeugdzorg aan te bieden aan hen die het nodig hebben. Daarbij hebben we afgelopen twee jaren te maken gehad met forse toename van kosten. Een groot deel daarvan is niet beïnvloedbaar door ons als gemeente (bijv. CAO-afspraken in de sector). Op het deel waar we wél invloed op hebben, spannen we ons maximaal in. Dit onder andere door (versneld) uitvoeren van de Hervormingsagenda. We zetten in op het verschuiven van (vaak duurdere) specialistische zorg naar meer algemeen toegankelijke voorzieningen in het voorliggende veld. Dit is niet van vandaag op morgen geïmplementeerd én leidt hoogstwaarschijnlijk niet tot een zichtbare daling van kosten in 2026. Ondertussen blijft het risico aanwezig op een verdere kostenstijging ten aanzien van het aanbieden van Jeugdzorg ondanks onze inspanningen.

Voorjaarsnota Rijk en Meicirculaire

Vol verwachting keken alle gemeenten uit naar de Voorjaarsnota van het Rijk. De grote vraag was of we gecompenseerd zouden worden voor de gestegen kosten van Jeugdzorg en of er meer middelen in het gemeentefonds beschikbaar gesteld zouden worden om de effecten van het "ravijnjaar" teniet te doen. Inmiddels is het stof neergedaald en ontvangen gemeenten op beide onderdelen meer middelen. Tegelijkertijd zijn keuzes door het Rijk (twee jaar) in de tijd vooruitgeschoven. Zo is er nog geen structurele landelijke oplossing voor de financiering van Jeugdzorg (conform Commissie Van Ark). En ook andere dossiers zoals stikstof kunnen nog voor serieuze vraagstukken in de uitvoering en financiën zorgen. We zullen dus voortdurend met elkaar scherp moeten zijn op welke ambities we waar kunnen maken, of we daar middelen voor hebben en hoe we er uitvoering aan geven.

Ruimtelijke ontwikkelingen en stikstof

Het stikstofdossier zorgt voor een rem op ruimtelijke ontwikkelingen. Dit heeft impact op onze ambities in woningbouw en andere ruimtelijke activiteiten, zoals vervangen van riool. We monitoren de landelijke en provinciale ontwikkelingen en richtlijnen actief en passen onze ambities en uitvoering hier op aan. Ook investeren we in het aantrekken van specifieke kennis op dit terrein.

Financiële uitgangspunten en grondslagen

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten en grondslagen opgenomen die zullen worden gehanteerd bij het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029.

Lasten	Uitgangspunten
Prijsstijging 2026-2029 (inflatie)	Uitbestedings- en subsidiebudgetten worden, waar dat aan de orde is, meerjarig geïndexeerd met een percentage dat gebaseerd is op het consumentenprijsindexcijfer (cpi) zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2025. De percentages zijn: 2026: 2,6% 2027: 2,3% 2028: 2,2% 2029: 2,2%
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	De bijdragen in 2026 en verder zijn gebaseerd op (concept)begrotingen 2026 van de GR of de meest recente gegevens over de ontwikkeling van de bijdrage aan de GR.
Loonkosten (inclusief sociale lasten)	Uitgangspunt voor de indexering van loonkosten is de Loonvoet overheid zoals opgenomen in het CEP 2025. Op basis van het CEP 2025 worden de volgende indexeringen voor salarissen opgenomen: 2026: 2,0% 2027: 5,1% 2028: 4,2% 2029: 4,5%
Kapitaallasten	Op basis van de staat van activa, het meerjarige investeringsplan in de Programmabegroting 2026-2029 en de investeringsruimte 2026-2029.
Rentelasten	Op basis van de leningenportefeuille tot en met 2024 en de ontwikkeling financieringsbehoefte 2025-2028. Hierbij is rekening gehouden met een gemiddelde rente van 2,75% voor langlopende leningen.
Rente over activa	De totale rentelast wordt via een gemiddeld percentage omgeslagen over de boekwaarde van de activa.
Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.

Baten	Uitgangspunten
Onroerende zaakbelastingen	Op de opbrengst van de OZB wordt een jaarlijkse inflatiecorrectie toegepast die is gebaseerd op het CEP 2025 (zie Prijsstijging (2026-2029)).
Toeristenbelasting	Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd met de inflatiecorrectie op basis van het CEP 2025 (zie Prijsstijging (2026-2029)).
Rioolrechten	100% kostendekkend.
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
Grafrechten	Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd met de inflatiecorrectie op basis van het CEP 2025 (zie Prijsstijging (2026-2029)).
Leges	Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd met de inflatiecorrectie op basis van het CEP 2025 (zie Prijsstijging (2026-2029)) en maximaal 100% kostendekkend.
Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.
Huur en overige vergoedingen	Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd met de inflatiecorrectie op basis van het CEP 2025 (zie Prijsstijging (2026-2029)).

Scherper ramen en opgenomen stelposten

In 2024 heeft uw raad er unaniem voor gekozen om scherper te ramen in de meerjarenbegroting. In dit scenario baseren we de begroting op de uitputting van de afgelopen jaren. Daarbij hanteren we een onderscheid in loonkosten, kapitaallasten en goederen en diensten. In dit hoofdstuk zal de systematiek nader worden toegelicht.

Loonkosten

Voor de loonkosten worden de totale loonkosten (1) en de inhuur (2) bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal geraamde fte (4). Dit geeft een gemiddelde van de loonkosten per fte per jaar (5). De eerdere jaren worden middels de indexen (6, 7) gecorrigeerd naar prijspeil 2024 (8). Van de drie jaren wordt een gemiddelde berekend, waarbij het laatste jaar dubbel meetelt (9).

Vervolgens wordt dat bedrag geïndexeerd aan de hand van de percentages van het CEP 2025 (10). Dit geeft een verwacht gemiddelde van de kosten per jaar (11). Dit wordt vervolgens vermenigvuldigd met het aantal fte. in de formatiebegroting (12). Afgezet tegen de raming van de loonkosten op basis van het maximum van de schaal (13) geeft dit een beeld van de verwachte onderuitputting op loonkosten (14).

In percentages is dit de berekende concerncorrectie (15) van 4,2%. Vorig jaar is een correctie van 3,9% gehanteerd. Gezien het geringe verschil is de concerncorrectie nog niet opgenomen in de perspectiefnota. Met het oog op de CAO-onderhandelingen tussen VNG en vakbonden kan dit worden uitgewerkt in de programmabegroting.

	(bedragen * € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	Loonkosten	11.981	12.640	13.773					
2	Inhuur ivm ziekte, vacatures	1.377	1.874	1.506					
3	Totale kosten	13.358	14.514	15.279					
4	Aantal fte.	173,3	180,7	193,0					
5	Kosten (loon en inhuur) per fte.	77	80	79					
6	Index 2023 (5,9%)	5							
7	Index 2024 (5,2%)	4	4						
8	Geïndexeerde kosten per fte.	86	84	79					
9	Gewogen gemiddelde kosten per fte. 2024			82					
10	Indexen CEP 2025				6,00%	2,00%	5,10%	4,20%	4,50%
11	Geïndexeerd naar index CEP 2025			82	87	89	93	97	102
12	Vermenigvuldigd met 194,5 fte.				16.942	17.281	18.162	18.925	19.777
13	Raming obv. max schaal				17.693	18.042	18.949	19.735	20.612
14	Verschil				751	761	787	810	835
15	Berekende concerncorrectie				4,2%	4,2%	4,2%	4,1%	4,1%

Kapitaallasten

In de eerste bestuursrapportage wordt jaarlijks melding gemaakt van de afwijking in kapitaallasten van dat jaar. Kapitaallasten zijn de afschrijvingen en rente over investeringsprojecten. Kapitaallasten kunnen afwijken doordat investeringsprojecten eerder of later dan verwacht worden afgerond. Daarnaast kunnen ze afwijken doordat de projecten goedkoper of duurder uitvallen dan verwacht. Hieronder wordt weergegeven hoeveel de kapitaallasten per jaar zijn afgeweken:

(bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemelde afwijking in de eerste bestuursrapportage	436	238	287	267	434	862	961
Gewogen gemiddelde afwijking laatste drie jaar							805

In de vorige programmabegroting was een stelpost onderuitputting kapitaallasten opgenomen van structureel € 425.000. Deze hebben we in de perspectiefnota gehandhaafd. Over de stelpost, de hoogte en de wijze waarop we rekening kunnen houden met planningsoptimisme bij investeringen voeren we het gesprek met de toezichthouder, Provincie Gelderland. Dit zal in de programmabegroting verder worden uitgewerkt.

Goederen en diensten

Voor wat betreft de goederen en diensten hebben we het afgelopen jaar meer scherpste aangebracht in de budgetgesprekken. Het uitgangspunt blijft het bestedingspatroon van de afgelopen drie jaar. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn we scherper op eventuele dekkingsbronnen binnen het programma. In deze perspectiefnota zien we bij de verschillende programma's aframingen op budgetten die niet (voldoende) worden benut.

Opgenomen stelposten

	2026	2027	2028	2029
Onderuitputting kapitaallasten	425	425	425	425
Stelpost Voorjaarsnota 2025	2.323	2.295	904	1.001
Indexatie salarislasten				-900
Indexatie goederen en diensten				-700
Totaal stelposten	2.748	2.720	1.329	-174

Gemeente Brummen

Engelenburgerlaan 31 | 6971 BV Brummen | 0575-568 233 | gemeente@brummen.nl